

Uvodnik

Andrej Bratuž

Na volitve

Še nekaj dni nas loči od volitev 9. in 10. aprila. Gre predvsem za politične in parlamentarne volitve, saj bomo morali izvoliti novo poslansko zbornico in senat. Poleg teh pa bodo ponekod še upravne volitve, in sicer za izvolitev pokrajinskih oz. občinskih svetov s predsedniki pokrajin in župani. Slednje so v prejšnjih časih izvolili novoizvoljeni sveti, zdaj pa jih neposredno izvolijo volilci sami.

Seveda vlada največje zanimanje za izvolitev in nato sestavo novega parlamenta. Parlament je namreč tista osnovna zakonodajna ustanova, ki odloča o glavnih zadevah vsake države. Že več stoletij je namreč uveljavljena praksa delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno. S tem se je ukvarjala zlasti moderna politična filozofija v 17. in 18. stoletju. Tu sta bila zlasti pomembna angleški filozof Locke in francoski Montesquieu. Ta je v svojem glavnem delu O duhu zakonov utemeljil zakonodajno, izvršilno in sodno oblast. Prvo predstavlja parlament, drugo vlada, tretjo pa razni sodni organi. Vse te oblasti se med seboj nadzorujejo, da namreč ena ne nadvlada nad drugo. Danes v glavnem vse države vsaj formalno priznavajo to delitev. V diktaturah oz. v totalitarnih režimih pa tega ni.

Zato je v nekem smislu najvažnejša prav zakonodajna oblast, ki jo izvolijo državljani na volitvah. Vemo pa, kako so npr. volitve zlorabile diktature, ko so recimo z eno samo stranko preprečili volilec svobodno izbiro. Fašistični, nacistični in komunistični režimi to najbolj verno dokazujejo. V demokratičnih državah so volitve za državljane pravica in dolžnost. Danes hvala Bogu lahko izbiramo svoje predstavnike na demokratičnih volitvah. Seveda je tudi tu veliko odvisno od volilnih zakonov, ki lahko bolj ali manj omejijo prosto izbiro volilcev.

Slovinci v Italiji smo že od konca prve svetovne vojne tja do nastopa fašizma volili svoje predstavnike v rimski parlament in tudi na krajevni ravni (župane). Po osvoboditvi leta 1945 je prišlo spet do svobodnih volitev in manjšina sama se je politično organizirala. Šlo pa je tudi potem za ideološke in druge razlike, kar se je izkazalo v izbiri samostojnega nastopanja Slovencev ali pa vključevanja v italijanske stranke.

Zadnje čase prevladujejo večje koalicije, sestavljene iz posameznih strank in gibanj, kot so npr. Marjetica in Oljka ali Dom svoboščin. Tu gre v bistvu za dve veliki povezavi, *levo sredino* in *desno sredino*. Sedaj je na vladi Berlusconijeva desna sredina. Slovenska manjšina se v veliki večini prepozna v levi sredini, na čelu katere je danes Romano Prodi. Prav v njem okviru obstaja možnost za uresničitev zaščitnega zakona za slovensko manjšino. Predvolilna živčnost in napadalnost naspotujočih si sil državljane prej odvrčata od volitev, kot jih prepričujeta o njihovi nujnosti. Vendar se bomo te svoje pravice poslužili tudi tokrat in izpolnili svojo državljansko dolžnost. Ne pozabimo, kako so v diktaturah za nas in namesto nas odločali oblastniki.

Zato naj slovenski volilci oddajo svoj glas za Marjetico oz. za Oljko in njune kandidate!

Za nas je izbira jasna!

9. in 10. aprila
vsi na volišča!

Volilni poziv

Pred pomembnimi odločitvami

Draga slovenska volilka, dragi slovenski volilec! Prihodnjo nedeljo, 9. aprila, in prihodnji ponedeljek, 10. aprila, bomo spet poklicani, da s svojim glasom odločamo o vladi, ki bo vodila državo, naše pokrajine, tržaško, miljsko, tržiško in ronško občino v prihodnjih petih letih.

Na dlani je, da moramo Slovenci podpreti Romana Prodiya, da bo lahko stopil na čelo nove italijanske vlade!

Le tako bo namreč premagana desnica, ki je sovražna do nas Slovencev in narodnih manjšin!

Stranka Slovenska skupnost te vabi, da povsod podpreš Oljko ali Marjetico ali pa predsedniške in županske kandidate Oljke ali Marjetice!

Glasuj po navodilih, ki so napisana na zadnji strani našega časopisa! Na ta navodila opozori tudi sorodnike, prijatelje in znance!

Pomemben je vsak glas, zato prepričaj prijatelje in sorodnike, naj gredo na volišča in naj oddajo svoj glas Oljki in Marjetici!

Za vsako posamezno volilnico imaš na zadnji strani Novega glasa tudi barvano prispodobno, kakršno boš dobil na volilnem sedežu.

Predvsem pa te vabimo, da tam, kjer je preferenčni glas potreben (občine - zelene glasovnice), podpreš kandidate Slovenske skupnosti (Švab v Trstu, Petkovšek v Trziču, Lapanja v Ronkah, Šavron v Miljah). Drugje (pokrajine - sinje glasovnice) so imena že natiskana poleg znakov Marjetice v Trstu ali Oljke v Gorici (Brescia v okrožju Štandrež-Rojce-ul. Fatebenefratelli, Močnik v Nabrežini (okrožje Nabrežina 1), Sosič v Repentabru-Zgoniku). Za senat ali poslansko zbornico ne piši preferenc!

Vsak glas je pomemben, to smo že dokazali v Gorici, ko smo pred leti za peščico glasov prav mi izvolili našo občinsko vlado. Zato pojdi na volišče in voli Oljko in Marjetico!

Če je potrebno, vzemi s seboj zadnjo stran Novega glasa!

Slovenska skupnost - tvoja stranka

Mimogrede

*Prej sebe vladaj, kdor prevzame vlado,
saj sebevlada je najprva stvar;
čim imenitnejšo kdo vodi vzgrado,
tem bolj naj temeljit bo sam zidar.*

(Simon Gregorčič - Misli)

Obvestilo uredništva

Prihodnja številka, ki bo šla v tisk v torek, 11. aprila, bo obširnejša, velikonočna. Po Veliki noči bomo naslednjo številko Novega glasa poslali v tisk v torek, 18. aprila.

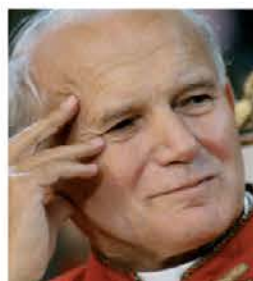
Slomak v Bruslju

Tudi predstavniki naše narodne skupnosti so se minuli teden mudili v Evropskem parlamentu

3

Obletnica smrti Janeza Pavla Velikega

V prejšnjih dneh so se verniki po vsem svetu spomnili prve obletnice smrti poljskega papeža Wojtyła

4

Poziv SSO ob volitvah

Bližnje politične in upravne volitve so nedvomno izjemno pomembne in bodo bistveno odločale o prihodnjih razvojnih možnostih slovenske narodne skupnosti. V našem interesu je, da uveljavimo nam prijazno politiko na državni ter upravni ravni, se pravi v Trstu in Miljah in v goriški, tržaški in videmski pokrajini. V tem smislu pozivamo vse slovenske volilce kakor tudi somišljenike večinskega naroda, da se volite v kar največjem številu udeležijo in s svojim glasom podprejo izbrane kandidate.

Pričakovanja in stvarnost

Po parlamentarnih volitvah v Belorusiji in Ukrajini

Po razpadu Sovjetske zveze leta 1991 (sestavljalo jo je petnajst avtonomnih socialističnih republik) sta se med drugimi (poleg same Rusije, ki se uradno imenuje tudi Ruska federacija) osamosvojili tudi njeni obsežni deželi Ukrajina in Belorusija, ki mejita na baltski državi Litvo in Latvijo, Poljsko, Romunijo, Slovaško in Madžarsko. Gre za ozelemljivo zelo prostrani državi z lastno kulturno in jezikovno tradicijo, ki pa sta bili v zgodovini vedno pod prevladujočim vplivom velikorúskega državnega okvira in deloma pod Poljsko in Litvo ter v zadnjem obdobju pod okriljem Sovjetske zveze, tako da nista mogli nikdar razviti svojega samostojnega življenja. Vpliv velike ruske sosesde nanju je še danes zelo občuten, zlasti v ekonomskem in politično strateškem pogledu. Za Putinovo Rusijo je njuno območje strateškega pomena v okviru vzpostavljanja novih odnosov z Evropo, konkretno predvsem z Nemčijo, kajti glavni ruski plinovod proti Evropi gre prek Ukrajine. V pravkar minuli letošnji zimi smo imeli priložnost slediti čudnemu dogajanju okrog dobavljanja plina iz Rusije prek Ukrajine, pri čemer je bila prizadeta predvsem zahodna Evropa z Italijo vred. Po drugi strani pa Rusija

načrtuje speljavo novega plinovoda proti Evropi severno od Ukrajine, to se pravi prek ozemlja Belorusije do Baltiškega morja in nato pod morjem do Nemčije. Gre torej za velikanske ekonomske interese, v luči katerih lahko bolje razumemo naravo njenih odnosov z Ukrajino in Belorusijo. Prav v luči prikazanih danosti je treba obravnavati politično ozadje sedanjega dogajanja na omenjenem prostoru. Težnja Rusije je namreč obdržati čim večji vpliv na omenjeni republikli, in to predvsem z ekonomskim pogojevanjem. Formalna osamosvojitve jima še dolgo ne bo zagotavljala kolikor toliko enakopravno pogajalsko moč. S tako imenovano oranžno revolucijo decembra 2004 je Ukrajina sicer naredila po-

memben korak naprej v smeri demokratizacije oblastnih struktur, vendar je pred njo še dolgotrajen proces za utrditev njenega avtonomnega položaja. To so dejansko pokazali izidi pravkar minulih parlamentarnih volitev, na katerih se je solidno uveljavila prav glavna proruska opozicijska Stranka regij Viktorja Janukoviča (zbrala je 30% glasov), medtem ko je močno nazadovala stranka Naša Ukrajina predsednika Viktorja Juščenka, zmagovalca oranžne revolucije pred dvema letoma (prejela je manj kot 20% glasov). Tretja po volilni moči je stranka nekdanje premierke Julije Timošenko, ki je tesno sodelovala z Juščenkovo pri oranžni revoluciji, a je nato prišla v spor z njim. Kot se v politiki praviloma dogaja, so tudi v ukrajinskem primeru notranji spori v demokratičnem taboru samo skodovali stvari demokracije. Tako Juščenko kot Timošenkova izražata pripravljenost za ponovno sodelovanje in sestavo koalicijske vlade ob pomoči še drugih manjših strank. Takšna koalicija bi v parlamentu uživala podporo 255 poslancev od skupnih 450.

Mednarodna misija za opazovanje poteka parlamentarnih volitev v Ukrajini jih je označila za svobodne in poštene. Ni pa takšne ocene izrekla glede volitev v sosednji Belorusiji. Na njih je bil že tretjič potrjen prorusko usmerjeni predsednik Aleksander Lukašenko, in sicer z 80 odstotno večino glasov, tako o kaki številčno pomembni opoziciji ne moremo govoriti. Očitno je, da razmere v Belorusiji niso še toliko dozorele, da bi se lahko demokratičen proces nemoteno razvijal.

Zanimiva je zgodovinska preteklost Belorusije, nad katero so imele prevlado ruski carji in deloma sosednji Litva in Poljska, kar je oviralo njen vsestranski gospodarski in nacionalni razvoj. Kot avtonomen politični subjekt je bila priznana šele po vključitvi v Sovjetsko zvezo leta 1919. Zanimivo je tudi, da so trije veliki na konferenci v Jalti januarja 1945 na zahtevo Stalina priznali Belorusiji in Ukrajini status ustanovnih članic OZN in s tem pravico do samostojnega zastopstva v tej mednarodni organizaciji, in to poleg Sovjetske zveze kot takšne.

Po površini je Belorusija dvakrat manjša od Ukrajine in ima le deset milijonov prebivalcev. Le 40% prebivalstva je beloruskega materinega jezika, tako da je bila leta 1995 tudi ruščina priznana kot drugi uradni jezik v državi. Beloruski jezik spada v skupino vzhodnoslovjanskih jezikov. Gospodarstvo Belorusije sloni predvsem na kmetijstvu. Glavno mesto je Minsk, ki ima 1,7 milijona prebivalcev.

Komentar

Po "revolucijah" - tretja pot srednjega sloja?

Kiev se postopoma vrača v objem tradicionalne zavezništva Moskve. Zmaga stranke proruskega kandidata Janukoviča dokazuje, da se večina prebivalcev Ukrajine navezadnje čuti bližja in bolj varna z močno Putinovo Rusijo kot daleč od nje. Rezultati so še posebej zanimivi, če nanje gledamo kot na odraz oz. na neke vrste "odsev" zgodovinskih sprememb v teku na mednarodni ravni. Od razpada Sovjetske zveze je minilo dobrih petnajst let, v katerih se je spremenilo marsikaj. Hladna vojna, ki je trajala skoraj pol stoletja, je minila in sledilo ji je pomembno prehodno obdobje, v katerem so se s časom uveljavili nove dinamike in novi akterji. Glavni sovražnik novega tisočletja nista več komunistična ideologija in posledično alternativni model gospodarskega sistema, pač pa fenomen globalne razsežnosti, kot so npr. mednarodni terorizem ali pa posledice gospodarskega cenenege prodajanja.

V omenjenem prehodnem obdobju, ki je trajalo približno deset let, smo bili priča dveh različnih pristopov, enega s strani držav bivšega socialističnega bloka in drugega s strani tistih, ki so hladno vojno tako rekoč "zmagali". Moskva je npr. doživela epohalne spremembe, ki so verjetno primerljive le tistim iz leta 1917. Prešla je namreč od čisto socialističnega ekonomskega sistema, preko skrajnega - skorajda divjega - kapitalizma, do novega v določnem smislu "napredno-predvidnega" gospodarskega sistema, v sklopu katerega so pravila tržnega gospodarstva podrejena učinkovitemu nadzoru državnih oblasti. Še bolj presenetljive spremembe je doživel Peking, ki ga danes - resnici na ljubo - le s težavo uvrščamo v anahronistično kategorijo "komunističnih držav".

V primerjavi s spremembami, ki sta jih doživeli ti dve velesili, je zadnjih petnajst let pri nas minilo precej bolj mirno, pravzaprav

skorajda statično. Na zahodnem delu stare celine se npr. od Maastrichta dalje poleg uvedbe evra ni veliko spremenilo, tako da ima človek včasih skorajda občutek, da je konec hladne vojne ravno za Zahod pomenil neko moralno zmago, že res, obenem pa tudi nek višek, ki mu lahko sledi le začetek zatona.

Ravno obratno, države, ki so svoj čas bile sestavni del Vzhodnega bloka, so po razpadu Sovjetske zveze doživele zanimivo in živahno evolucijo. Ta evolucija se je razvila na podoben način v državah bivše SZ, kot tudi v ostalih državah Varšavskega pakta. Takoj po letu 1991 se je namreč v obeh slučajih najprej povzpela na oblast elita, ki se je bila uveljavila v krogih starega političnega ustroja in ki se je od slednjega sklenila ločiti in začeti novo zgodbo, ki je kot prvo poglavje predvidevalo popolno politično neodvisnost (izraz tega obdobja so bili npr. politiki, kot so Ševarnadze, Kučma, Drnovšek idr.). Ko je s časom postalo jasno, da je bila sprememba sistema resnična, predvsem pa trajna in da torej nevarnosti, da bi se lahko stvari ponovno vrnila na staro, ni bilo, je srednji sloj prvič svobodno zadihal in začel zahtevati svoje. To je v številnih primerih pomenilo začetek novega poglavja, katerega glavna značilnost sta bila silovit zagon v smer idealiziranega zahodnega sistema in obenem odločno (v nekaterih primerih drastično) zavračanje vseh

vezi s preteklostjo (izraz te faze so npr. Saakašvili, Juščenko, Janša idr.). Ker pa je do vsega tega prišlo v trenutku, ko so se v celotnem svetovnem gospodarskem ustroju dogajale velike spremembe v smeri ekstremizacije posledic apliciranja pravil tržnega gospodarstva, se je pri večini "držav v tranziciji" izbirala skrajno liberalnih sil kmalu izkazala za prenačljeno. Trenutno namreč ljudje na lastni koži občutijo (in bodo to občutili vse bolj), da je navezadnje stari sistem imel določene pozitivne lastnosti, ki se jih morda splača ohraniti in jih kvečjemu prilagoditi novim okoliščinam. In tako se bo zgodilo, da se bodo po vsej verjetnosti v naslednji fazi ljudje v teh državah odločili za nek kompromis med starim in novim ("tretja pot" bi se lahko začela konkretno uveljavljati ravno v teh državah) in posledično tudi med starimi in novimi zavezniki, pri čemer velja opozoriti, da sta se po petnajstih letih tranzicije kategoriji "starih" in "novih" zaveznikov spremenili. Med prve moramo namreč danes v obeh primerih uvrščati svoj čas preveč idealizirane ZDA, medtem ko sta osrednja dva nova zaveznika - kar se tiče držav srednjevzhodne Evrope, Evropska unija, medtem ko je za bivše članice SZ to Putinova Rusija. Postopno uveljavljanje desetih novih članic EU v življenju inštitucionalnih organov Unije, še bolj pa zmaga stranke proruskega leaderja Janukoviča v Ukrajini sta dokaz, da se dinamike te nove faze začenanju uresničevati.

Erika Hrovatin

Povejmo na glas

Vsi na volišče

Predvolilni čas se je iztekel in zdaj nas čaka le še volilno dejanje. Skoraj gotovo so se že vsi volivci opredelili in vedo, komu bodo zaupali svoj glas. Verjetno so se odločili že zdavnaj poprej in lov na t.i. "neopredeljene" ni bil več kot toliko nujen, pa vendar: ni veljalo opustiti niti najmanjše možnosti, da bi se ta ali oni glas obrnil drugam samo zato, ker ga nismo še posebej nagovorili. Igra je torej zaključena in zdaj lahko le čakamo, kakšen bo končen rezultat.

In kakšen bo končen rezultat? Dejstvo je, da je izid vsakršnih in še posebej političnih volitev svojevrstna neznanka. Pogostoma se je zgodilo in se dogaja, da je ta izid drugačen od vseh izvedenskih napovedi, včasih zelo presenetljiv in to preprosto zato, ker ni mogoče zanesljivo vedeti, kaj v resnici mislijo ljudje. V tem smislu bomo čez nekaj dni izvedeli, kaj mislijo Italijani, kaj misli Italija in kakšna je v resnici danes Italija. Izvedeli bomo tudi, kaj misli naša narodnostna skupnost, se pravi, kaj misli kot pripadniki te naše skupnosti in kakšna je v resnici naša narodnostna skupnost danes. In na to, kaj misli Italija in kakšna je v bistvu sta, vpliva več dejavnikov. Ne gre samo za izrekanje zaupnice ali nezaupnice vladajoči večini in vseh ravneh, od državne pa do povsem krajevne oziroma lokalne. Gre tudi za to, kako v nas vdirajo povsem novi izzivi prihodnosti, ki lahko zaobjemajo prostore daleč izven državnih meja. Kadar so ti izzivi močni, čeprav se nam zdi, da se nas

dosti ne tičejo, tedaj je izid volitev v še večji meri presenetljiv, saj kliče po takšnih programih, ki prepričljiveje odgovarjajo prav na prihajajočo prihodnost. Z eno besedo: volitve nam razodenejo, kaj vsi skupaj v resnici mislimo, česa se bojimo in za kaj se ogrevamo. So natančna rentgenska slika naših razmišljanj in nam povedo, v katero smer se nagibata lokalna ali državna skupnost, katerih del smo. In v tej luči zaostreni spopadi predvolilnega obdobja, ki so bili v državi to pot marsikdaj nedopustno razdiralni, na volivce verjetno niso kdo ve kaj vplivali, saj je z njimi mogoče prepričati le lastne privržence, ne pa si pridobiti novih.

V vsem tem predvolilnem času je zato nemara najbolj razveseljivo dejstvo, da si vse politične usmeritve želijo kar največje volilne udeležbe. Na volišče naj bi se odpravili vsi oziroma v kar največjem številu. Tovrsten poziv obuja temeljno dragoceno demokratičnih volitev, da je namreč pomemben vsak posemen glas, čeprav bi se zdelo, da med milijoni drugih nima posebne teže. Resnica pa je ravno nasprotna, namreč da je podoba kraja ali države sestavljena iz nešteti posameznih glasov oziroma točk, ki s svojo razporeditvijo ustvarijo obris, silhueto in slednjič portret ter značaj samega kraja, pokrajine, države. Vsak glas torej vpliva in sovliva.

Vsi torej na volišče - za našo kar najbolj obetavno skupno podobo, ki bo učinkovito jamstvo naše skupne prihodnosti.

Janez Povše

Svet slovenskih organizacij

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je na svoji redni seji, ki je bila 29. marca v Trstu, globlje analiziral dejavnost svojega vodstva v prvem trimesečju delovanja in z zadovoljstvom ugotovil, da je SSO opravil vrsto dejavnosti, ki so nedvomno v korist celotni slovenski skupnosti v naši deželi.

Predvsem je izvršni odbor SSO vzel na znanje ohranitev pozitivnega sodelovanja z drugo krovno organizacijo, to je SKGZ. To sodelovanje je bilo s strani SSO vedno lojalno, konstruktivno in na visoki kakovostni ravni, saj je imelo vedno pred očmi le objektivno korist včlanjenih društev ter skupnih organizacij, njihovih težav ter še neresenih problemov.

Tako so se med drugimi pozitivno zaključili problemi Slovenskega stalnega gledališča, problemi zaščite Krasa so bili postavljeni v pravo luč, nakazani sta bili možna rešitev pri problematiki Narodnega doma v ulici Filzi in onega pri Sv. Ivanu ter skupna rešitev glede prostorov v Trgovskem domu v Gorici.

To svoje prizadevanje za skupni blagor bo Svet slovenskih organizacij tudi v prihodnje dajal na prvo mesto, tako do odnosov s SKGZ kot do drugih dejavnikov, tako v deželi Furlaniji-Juljski krajini kot v osrednji Sloveniji.

SSO pa se v zvestobi lastnim idejnimi stališčem ni hotel neposredno vmešavati v vsakodnevno politiko, ker je mnenja, da je enotnost Slovencev v Italiji visoko nad dnevnim političnim dogajanjem in ker se obenem zaveda, da je samobitnost in avtonomno nastopanje slovenske narodne skupnosti še vedno njena prvenstvena skrb.

Na dnu ...

Alojz Tul

Slovenska manjšinska koordinacija (SLOMAK) v Bruslju

V Evropskem parlamentu o slovenskih manjšinah

Pravzaprav bi moralo biti že v naslovu zapisano, da je SLOMAK v Evropskem parlamentu jasno in glasno spregovoril o slovenskih narodnih manjšinah, da je bil dvodnevni obisk Bruslja več kot samo uspešen, saj ima prav predsednik SLOMAK-a Rudi Pavšič, ko

poudarja, da je "SLOMAK organizacija, ki druži in povezuje slovenske narodne manjšine, ki živijo v sosednjih državah Republike Slovenije, in smo zato združeni močnejši in bolj prepričljivi, predvsem pa bolj vidni in prepoznavni!" Dvodnevni obisk predstavnikov

slovenskih narodnih manjšin v Bruslju, ki je potekal v torek in sredo, 28. in 29. marca, je bil uspešen predvsem zaradi številnih srečanj, ki so jih imeli predstavniki SLOMAKA z veleposlaništvom držav, iz katerih prihajajo predstavniki slovenskih manjšin, predvsem pa zaradi dobro organiziranega kulturnega popoldneva v Evropskem parlamentu, kjer je

SLOMAK pripravil lepo razstavo o narodnih manjšinah, pisatelj Boris Pahor pa je, tako kot zna samo on: prepričljivo in dostojanstveno, odločno in na visoki ravni, spregovoril o tem, kako je slovenska kultura samo ena, kako se v Sloveniji premalo ve o tem, kaj delamo mi v

o dostojanstvu vsakega človeka in zato tudi vsake narodne manjšine, pa čeprav pisatelj evropskega formata, kar Boris Pahor je in je tako v Bruslju bil tudi predstavljen, izraza manjšina ne mara. Zanimivo je, da je sicer odličen govor, ki ga je bil pisatelj Pahor napisal prej, pustil na voljo obiskovalcem, sam pa je raje v parlamentu v Bruslju spregovoril

prosto, v slovenskem in francoskem jeziku. Ko je govoril o odnosu Slovenije do nas, je Pahor odločno dejal, da mora biti naša domovina ponosna na nas, kot se je tudi zahvalil za finančna sredstva, brez katerih manjšina sama ne bi zmogla preživeti. Ob zaključku je Pahor vzkliknil, da moramo biti Slovenci ponosni na svoje avtorje, ki so uspešni v Evropi, in zato: "Prenehajmo biti manjšinci in to kot kulturna skupnost in kot ljudje!", kajti: "Smo sicer res narodna manjšina, smo razrezani na kose, a nočemo biti manjšina, kot tega nočejo Flamci in ne Valonci v Belgiji!"

Violinistka Nina Popotnik, brhka Korošica, je virtuosno zagrnila na violino, prisotnost slovenskih evropskih poslancev Mihe Brejca, Boruta Pahorja, Romane Jordan Cizelj in Jelka Kacina ter Mojce Drčar Murko, ki sta Slovak povabila v Bruselj, je dala slovenski tiskovni konferenca SLOMAK-ovega obiska v Bruslju je bila v Slovenski hiši v Bruslju, izzvenela je optimistično, kot je bil v prihodnost naravnani tudi obisk.

pripravil JUP

Mnenje

O šolstvu na Goriškem

V zadnjem obdobju smo pričali vedno bolj živčni in bi lahko rekli vroči politični kampanji, med desnosredinsko vladajočo koalicijo in levo-sredinsko koalicijo. Ni kaj, mislim, da smo že vsi skoraj siti napadov, protinapadov, argumentov, obljub in včasih živčnih izpadov nekaterih političnih predstavnikov (glej premierja Berlusconi). Komaj čakamo dan volitev, da se bomo rešili te more v upanju, da bomo od tega tudi kaj odnesli. Na dolgo in široko se govori o ekonomiji, o konkurenčnosti in o davkih.

V glavnem vsi intervjuji so usmerjeni v prej omenjene težave. Zelo malo pa se govori o zdravstvu, socialni in o šolstvu. Kaže, da to niso teme, ki bi zanimale javnost. Ravno nasprotno. V Trzinu so zgradili novo bolnišnico, pa ni zadostnega osebja. V Gorici gradijo novo bolnišnico stran od meje, da se ne bi slučajno v bližini šempeterske izgubil italijanski duh.

Poglejmo samo, v kakšni situaciji so naša šolska poslopja, ne glede, če so to osnovne šole, vrtci, srednje ali višje. Za stara poslopja ni denarja, za nova pa ni denarja, da bi jih dokončali. Kaj pa bo z našimi otroki? V Gorici je potekalo zanimivo srečanje, ki ga je organizirala SKGZ o problematikah naših slovenskih šol na Goriškem (upam, da je bil to samo začetek). Iz debatnega večera bi lahko ugotovili naslednje: v preteklosti smo se žalostili, ker je bil demografski padec kriv zapiranje naših šol. Danes nimamo prostorov, kam bi te šolarčke spravili in to ni majhen problem. Vzamemo primer šole v Doberdobi.

V prejšnji mandatni dobi je občinska uprava odločila, da združi osnovno šolo s srednjo in danes imamo večstopenjsko šolo, o kateri se zdaj po pravici ne vem, ali je še poimenovana po Prežihovem Vorancu ali ne. To zaenkrat pustimo in gremo dalje. Torej na večstopenjski šoli v Doberdobi je porast otrok iz leta v leto večji.

Staro stavbo osnovne šole je občina (hvala Bogu) popravila, a prostori so vedno isti. Stiska začenja biti res občutena, posebno na oddelku srednje šole, kjer je vedno večji priliv učencev iz Romjana. Stanje ni zlahka rešljivo, a tudi križem rok ne moremo samo gledati in občudovati, kako lepo smo prebarvali zunanost šole! Manjka iniciativa, manjkajo projekti. Kje so danes tisti, ki so opevali doberdobski pol slovenskih šol? Veliki bodo ostali v zgodovini, čeprav so pustili majhno sled za sabo.

V Romjanu sam doživljam nemogočo in včasih nevdržljivo situacijo, ki jo imamo šolniki in učenci ob pomanjkanju prostorov. Za nas je to postalo skoraj nekaj "normalnega". Besede mlajše kolegice iz Ljubljane, ki bo z nami sodelovala pri nekem projektu, so bile: "Saj to ne more biti res!?" Ta je pač realnost, v kateri živimo. Sicer se v Ronkah nekaj premika in upamo, da bo projekt o slovenskem šolskem centru zagledal luč sveta. S tem pa nismo rešili vseh težav. V vrtcu imamo štiri sekcije, na osnovni šoli so vsi razredi polni in v bližnji prihodnosti bomo imeli verjetno paralelke. Kaj pa bo po petem razredu? Kam bodo šli učenci? V Doberdobi ni prostora niti za Doberdobe, če pa zgradimo sekcijo srednje šole v Romjanu, ne bo več tiste povezave z Laškim svetom in Slovenci, ki tam živijo.

Rekli boste: lahko je postaviti vprašanja, kdo jih bo pa rešil? Jaz pa vam pravim: prej se vprašanja javno in jasno postavijo, prej bomo skupaj težave premostili. Kljub vsemu pa moramo s ponosom naprej gledati v prihodnost naše slovenske šole. Z istim ponosom moramo skupaj graditi ne samo poslopja, ampak tudi zdrave in konkretne zamisli, projekte in pobude, ker rasti šole ne merimo samo po številkah, ampak predvsem po kakovosti.

Dario Bertinazzi

Srečanje med kardinalom Rodetom in predsednikom SSO Štoka Prefekt dr. Franc Rode pokazal zanimanje za nas

Novoimenovani kardinal dr. Franc Rode je v petek, 31. marca, dopoldne na vljudnostnem obisku sprejel predsednika Sveta slovenskih organizacij dr. Drage Štoka. Srečanje je potekalo na sedežu Kongregacije ustanov posvečenega življenja in Družbe apostolskega delovanja v Rimu.

Predsednik SSO je v daljšem razgovoru seznanil kardinala Rodeta s problemi, ki zadevajo slovensko skupnost v Furlaniji-Juljski krajini, tako na narodnostnem kot na verskem, socialnem in splošno gospodarskem področju. Posebej ga je seznanil z neizvajanjem zaščitnega zakona št. 38/2001, kar je v vidnem nasprotju ne samo z načeli italijanske ustave, ampak tudi s splošnimi predpisi Evropske unije in njenih organov, raznih evropskih ustanov ter s socialnim naukom Cerkve.

Predsednik Štoka je kardinala še posebej seznanil z versko problematiko Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini. Ta se zaradi vprašanja rodnosti, priseljavanja in splošnega agnosticizma v skupnosti nahaja v vedno težjem položaju. Kardinal Franc Rode je pokazal vse svoje zanimanje do Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini in zagotovil pri tem svojo podporo

pri prizadevanju za ohranitev tistih vrednot, ki so bile slovenskemu narodu vedno pri srcu v njegovem naporu za obstanek in razvoj na tleh, kamor ga je postavila zgodovina. Predsednik SSO Drago Štoka je

ob koncu ponovno izrazil svoje čestitke kardinalu Rodetu, čigar imenovanje na tako visoko mesto je v čast in ponos vsem Slovincem, tako v osrednji Sloveniji kot tudi v zamejstvu in celotnem zdomstvu.

Ob prvi obletnici smrti Janeza Pavla Velikega

Janez Pavel II. živi v naših srcih!

Po vsem svetu so se 2. aprila spomnili Janeza Pavla II., ki je bil pred letom dni sprejet v Očetov objem. To je poudaril tudi Benedikt XVI., ko je povedal, da njegov predhodnik "še vedno živi v naših srcih". S temi besedami je nagovoril skoraj sto tisoč romarjev različnih narodnosti, starosti, jezikov in kultur, ki so se z zastavami, plakati, svečami in kitarami zbrali na Trgu sv. Petra. Še enkrat so se mu poklonili in s svojo navzočnostjo hoteli povedati, da nanj niso pozabili; med njimi je bilo veliko mladih, ogromno seveda Poljakov, ki bi želeli, da bi bil Wojtyła kmalu prištet med svetnike.

"Minilo je že leto dni od smrti Božjega služabnika," je rekel Ratzinger, "toda spomin nanj ostaja še vedno živ, kot dokazujejo številne pobude v teh dneh po vsem svetu. On ostaja še vedno prisoten v naših glavah in našem srcu." Lik svojega predhodnika, ki ga nemški papež rad imenuje "preljubljeni oče", je opisal z besedami "zvestoba Bogu in zavezanost pastirskemu poslanstvu v Cerkvi. Njegova bolezen je okrepila občutljivost vseh nas do človeške bolečine. Trpljenju je dal dostojanstvo in vrednost." Janez Pavel II. nam še naprej posreduje svojo ljubezen do Boga in do človeka; "v vseh, zlasti v mladih, še vedno vzbuja navdušenje za dobro ter pogum hoditi za Kristusom in njegovim naukom."

Benedikt XVI. je poudaril, da je Janez Pavel II. zaznamoval zgodovino človeštva. "Naš ljubljeni papež je bil sopotnik vsakogar izmed nas in je mogel z močjo spregovoriti tudi ljudem, ki so bili daleč od krščanske vere." Že pri molitvi angelovega češčenja je Ratzinger spomnil na glavno vrline "Karola Velikega", ko je povedal, da je "njegovo pričevanje vere pustilo sled v zgodovini Cerkve in človeštva ter da se je dotaknil src številnih ljudi dobre volje." Njegova zapuščina je ogromna, sporočilo njegovega pontifikata pa se lahko obnovi z besedami, s katerimi je 22. oktobra 1978 na Trgu sv. Petra

pred celim svetom nastopil svojo službo: "Odprite, na stečaj odprite vrata Kristusu!" Janez Pavel II. je umrl tako, kot je vedno živel, je še povedal sv. oče: v popolni predanosti Bogu in Mariji. Vedno je oznanjal Kristusa, ponujal ga je kot odgovor na človekova pričakovanja svobode, pravičnosti in miru.

V ponedeljek, 3. t.m., je papež daroval mašo v spomin na svojega predhodnika in vernike pozval, naj gledajo naprej in se po zgledu poljskega papeža ne bojijo slediti Kristusu. Še enkrat je podčrtal, da je Wojtyła odlikovala prepričljivost, močna in pristna volja, ki ni poznala strahu in kompro-

misov. "Janez Pavel II. je bil papež vseh, preprostih ljudi, bližnjih in daljnih," je ob prvi obletnici povedal kard. Stanisław Dziwisz, njegov dolgoletni tajnik, človek, ki ga je verjetno najbolje poznal. "Vse je imel rad. Znal se je pogovarjati s svetovnimi poglavarji, pa tudi se posmiejati v očeh malih; znal je jokati s trpečimi, se igrati in peti z mladimi." Milanski nadškof, kard. Tettamanzi, je izjavil, da je poljski papež znal posredovati "neverjetno zaupanje" v času korenitih sprememb; svetu je pokazal "živo, mlado in dinamično Cerkev, odprto prihodnosti."

DD

Predavanje Lojzeta Kržišnika

Premagati strah in živeti iz upanja

Postna predavanja, ki jih pripravlja Klub krščanskih izobražencev v Kulturnem domu Hrpelje-Kozina, so se dobro prijela. Tudi drugega postnega večera se je udeležilo lepo število poslušalcev, ki so z zanimanjem spremljali predavanje g. Lojzeta Kržišnika, župnika pri sv. Marku v Koprju. Predavanje je oprl na svetopisemsko zgodbo, v kateri Bog obljublja Božje varstvo in odrešenje (Prim. 1 Sam 17). Kaj je pastirju Davidu vplivalo upanje? Kaj ga je gnalo, da se ni ustrašil mogočnega, nepremagljivega Goljata in se mu je upal postaviti po robu? Sledil je kraljevi obljubi in se izročil v

božje varstvo: "Prihajam v imenu Boga, On te mi bo dal v roke!" Predavatelj je nakazal povezavo z vsakdanjim življenjem. Kaj so naši strahovi in bolečine, ki nam preprečujejo srečo in uresničitev sanj? Med nepremagljivimi Goljati sodobnega časa so pogosti strahovi pred ločitvijo, izgubo službe, boleznijo, neuspešnimi otroki... Nič ne pomaga neprestano premišljevanje o teh strahovih in bolečinah, saj s tem samo spodbujamo k njihovi uresničitvi. Bolj pomembno je biti optimist, slediti lastnemu poslanstvu in opreti življenje

na vero v Boga in njegovo obljubo, v tem je kristjanovo

upanje.

V drugem delu predavanja je predstavil Davidov greh in njegove zgrešene poskuse, da bi prikril posledice greha. Tudi dandanes se vsakdo zaloti pri ponavljanju Davidovega ravnanja in oddaljevanja od upanja. Drugo pomembno sporočilo večera je bilo, da je Bog usmiljen in vedno želi človeku pomagati ter ga pripeljati do spreobrnjenja. Žal se v tem modernem svetu dozdeva, da kristjani pozabljamo na svetopisemске obljube, ki nam jih je Bog dal. Zato je predavatelj spodbujal k branju Sv. pisma, obhajanju zakramentov in prebujanju upanja v ljudeh. Tudi letošnji postni čas milosti nam daje novo priložnost, da odkrijemo upanje. Izkoristimo jo!

»Tega pa poznam«. Bila je monografija o umetniškem ustvarjanju p. Marka Ivana Rupnika SJ. Karmeličan je z navdušenjem govoril o mozaikih slovenskega patra, ki ga drugače komajda pozna. Ni bilo težko poslušati in pritrjevati.

To je nekaj primerov, ki sem jih sam bolj od blizu doživel. Slišal sem tudi o drugih ljudeh, ki so sami ali s svojimi deli nastopili v evropski prestolnici. Če bi se človek pogledal, bi našel še marsikaj. Ni težko iti mimo trgovine z belo tehniko in videti hladilnike Gorenja. A ko se v veleblagovnici najdem v oddelku s senalniki, dobro vem, da se v mnogih izmed njih skrivajo deli, narejeni pri Domelu.

Odkar je svoja vrata odprla slovenska restavracija, so že mnogi Evropejci poskusili dobra slovenska vina in slovensko hrano, med temi je najbolj priljubljena over Mura moving cake (prekmurska gibanica).

Ob praznovanju obletnice Mozartovega rojstva je center za klasične umetnosti Bozar (opera, teater, koncertna dvorana, razstave) povabil Freiburger Barockorchester in Rias Kammerchor, ki sta predvajala zadnjo Mozartovo opero La clemenza di Tito. V eni izmed glavnih vlog, »Sesto«, je nastopila in pela naša mezzosopraništkinja Bernarda Fink. Res je bilo lepo videti slovensko gospo na odru z drugimi zvezdami opernega neba. Njena prisotnost je preko CD-jev v najboljših trgovinah z glasbo samoumevna. Drug dogodek, ki priča o slovenskem vplivu po svetu, je bil, ko sem si šel ogledat mozaično delavnico pri karmeličanih v Bruslju. Pater mi lepo razkazuje prostore, kamne in mozaike, ki nastajajo. Nakar med predmeti na mizi ugledam zelo znano knjigo. Takoj vzkliknem:

CVETNA NEDELJA GOSPODOVEGA TRPLJENJA

Mr 11, 1-10 ali Jn 12, 12-16; Iz 50, 4-7; Ps 22; Flp 2, 6-11; Mr 14, 1-15, 47

V evangeliju po Marku in tudi po Janezu - lahko beremo enega ali drugega pri procesiji z blagoslovljenimi oljčnimi vejami - razberem nerazumevanje pri posameznikih in v množici ljudi tega, kar Jezus dela in govori. Ko pošlje učenca po oslička, ju nekateri vprašajo: "Kaj delata? Zakaj odvezujeta oslička?" (Mr 11, 5).

Pri Janezu piše podobno: "Njegovi učenci sprva tega niso razumeli. Ko pa je bil Jezus poveličan, so se spomnili, da je bilo to pisano o njem in da so mu to storili" (Jn 12, 16).

Množica ljudi, ki so se zgrnili v Jeruzalem za praznike, je bila tako navdušena nad Jezusom, ker je videla ali slišala o delih, ki jih je storil, da je vzklikala: "Hozana! Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu! Blagoslovljeno kraljestvo našega očeta Da-

vida, kraljestvo, ki prihaja! Hozana na višavah!" (Mr 11, 9-10).

Nič čudnega, če ne razumejo, toda pri tem nerazumevanju moramo všteti najprej sebe, čeprav premišljujemo Božjo besedo vsak dan. Kajti ta beseda je trda, ne samo pri verovanju v Jezusovo navzočnost v posvečenem kruhu in vinu (Jn 6, 60), marveč tudi v verovanju v vstajenje od mrtvih; v veri v edinost z Bogom, z Očetom, ki nas pritegne v svoje skrivnostno življenje. S kruhom iz nebes nas zedinja s seboj in med seboj. Daje možnost in moč edinstvi z Bogom.

Gotovo je ena izmed težav za verovanje v Boga, križ, trpljenje, ki pa smo ga vsi deležni. So namreč dnevi preizkušnje, o katerih govori že Izaija kakih sedem stoletij pred Kristusom, kot npr.: "Svoj hrbet sem nastavljal tistim, ki so me bili, svoje lice tistim, ki so mi pulili brado. Svojega obraza nisem skrival pred sramotjenjem in pljunki" (Iz 50, 6).

Še bolj krepko govori o trpljenju našega Gospoda psalm, ki ga Jezus izgovori, moli, na križu ob umiranju: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" (Ps 22, 2). V pismu Hebrejcem piše apostol Pavel, da je Jezus

moral izkusiti smrt za vsakogar daleč od Boga, zato pa osamljen, zapuščen. Bog ga je spopolnil s trpljenjem (Heb 2, 9, 10). Slikovito nadaljuje, da je Jezusovo umiranje delno zasmehovanje (Ps 22, 8), ker so ga obkrožile tolpe psov, "drhal hudobnežev me je obkolila. Prebodli so mi roke in noge, vse svoje kosti lahko preštejem. Razdeljujejo si moja oblačila in za mojo suktnjo zrebajo (v. 17. 18. 19.). V grozi umiranja pa vabi vse, ki se bojijo Boga, naj ga hvalijo in častijo (v. 24).

Drugo berilo je klasičen primer Gospodovega trpljenja za nas vse. Vzeto je iz pisma apostola Pavla Filipljanom in govori, da je bil Jezus v Božji podobi enak Bogu, a "je sam sebe izničil, tako da je prevzel podobo hlapca in postal podoben ljudem. Sam sebe je ponižal, postal pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je Bog povzdignil nad vse in mu podelil ime, ki je nad vsakim imenom, da se v Jezusovem imenu pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik izpove, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta" (Flp 2, 6-11).

Prerok Izaija je čudovit v opisovanju Božje

ljubezni po trpljenju: Božji služabnik "ni imel podobe ne lepote, da bi ga hoteli videti, ne zunanosti, da bi si ga želeli. Bil je zaničevan in zapuščen od ljudi, mož bolečin in znanec boleznij... je bil zaničevan in nismo ga cenili. V resnici je nosil naše boleznij, naložil si je naše bolečine, mi pa smo ga imeli za zadetega, udarjenega od Boga in ponižanega. On pa je bil ranjen zaradi naših prestopkov, strt zaradi naših krivd... Gospod pa je položil nanj krivdo nas vseh. Bil je mučen, a se je uklonil in ni odprl svojih ust, kakor jagnje, ki ga peljejo v zakol, in kakor ovca, ki umolkne pred tistimi, ki jo strižejo, in ne odpre svojih ust" (Iz 53, 2-7).

Tudi skladatelj Gallusa je prevzelo trpljenje našega Gospoda. Njegov motet o Jezusovi smrti radi pojemo in poslušamo. Govori nam namreč: "Pravični izgine, pa si nihče ne vzame k srcu, zvesti ljudje so pobrani, a nihče ne razume, da pred hudobijo je pobran pravični. Naj pride mir" (Iz 57, 1-2). "Pasijon" po Marku nam nudi neizčrpen zaklad za premišljevanje in pogovor z našim Gospodom (Mr 14, 1-15, 47).

Vživimo se v sveto tridnevje in veličnost vstajenja-Velike noči!

ŠTEVERJAN Ob 100. obletnici izvolitve in škofovskega posvečenja

Poklon msgr. Frančišku B. Sedeju

Letos obujamo Slovenci spomin na dva velikana Goriške, namreč poteka bodisi 100. obletnica smrti Simona Gregorčiča, goriškega slavca, kot 100. obletnica izvolitve in škofovskega posvečenja knezonadškofa msgr. Frančiška B. Sedeja. Njuni življenjski usodi sta se tudi neizogibno prepletali.

"Da vzori večni, vzvišena dejanja iz roda v rod množe iz sebe sad;

Pogum, sejalce, v potnih dneh sejanja, Tvoj pot se vnucom plod rodil bo zlat."

Tako je zapel ob Sedejevem škofovskem posvečenju naš Gregorčič; in kot tolikokrat se tudi v tej preroški viziji ni uštel: vzvišena dejanja in večni vzor goriškega metropolita Frančiška Borgije Sedeja so našli odmev tudi dobesedno, v Sedejevi rodbini.

Na msgr. Frančiška B. Sedeja so se spomnili Števerjanci v petek, 31. marca, v župnijskem domu briške vasi. Sploh ni naključje, da se je slavje odvijalo prav v tej dvorani in v tej vasi, Števerjanu. Kulturni hram so poimenovali po goriškem nadškofu, na dan sv. Jožefa, 19. marca leta 1969 in v njem deluje istoimensko Slovensko katoliško prosvetno društvo z več kot stoletno tradicijo. V uvodnih besedah je števerjanski župnik Anton Lazar omenil pogoste Sedejeve obiske s kočijo za dušnega pastirja njegov nečak Ciril Sedej, ki so ga Števerjanci posebno vzljubili in se ga še danes radi spominjajo. Ciril Sedej je 27. julija 1931 postal prvi števerjanski župnik, saj je takrat nadškof Sedej dvignil kuracijo Števerjan v samostojno župnijo. Frančišek Borgija Sedej in Ciril Sedej sta s svojim duhov-

Foto Bumbaca

nim, kulturnim in javnim delovanjem nedvomno vtisnila števerjanski prosveti močan pečat.

Večer je pevsko uvedel mešani pevski zbor F.B. Sedej. Pod vodstvom Mirka Ferlana je zapel Vodopivčevo Pozdrav Dr. Franc. Borg. Sedeju, skladbo, ki mu je bila namenjena ob praznovanju zlatomašniškega jubileja. Msgr. Sedej je namreč ljubil svoj rojstni kraj in svoje rojake, zato jim je rad ustregel in prišel v Cerkno, 26. avgusta 1927, pet svojo zlato mašo. Njemu na čast je Vinko Vodopivec za to priložnost uglasbil pesem: "Zdaj ko odmeva slavošpev..." (1**). Člani števerjanske župnijske skupnosti so priredili večer z recitalom: utrinki Sedejevega življenja so se prepletali s pozicijami njemu v čast in spomin. Moški zbor Mirko Filej je pod vodstvom Zdravka Klanjščka in klavirsko spremljavo Damijane Čevdek jug zapel Tebe pojem iz staroslovanske liturgije, Mozartovo Ave verum in Terčeljevo slavnostno himno Pozdravljen, Vladika, skladbo, ki je bila priložnostno spisana ob 25. obletnici njegovega škofovskega posvečenja. Kulturni program so sklenili Števerjanci z Gallusovo Ecce, quomodo moritur iustus

in Strašno trpiš Matija Tomca, ob klavirski spremljavi Martine Hlede.

O liku branitelja slovenstva v naših krajih, msgr. Frančiška B. Sedeja, njegovem življenju in delu je spregovoril prof. prelat Franc Kralj, župnik na Slapu pri Vipavi. Osebnost msgr. Sedeja je do danes pritegnila pozornost raznih piscev in hvala Bogu imamo nekaj del, ki o tem pričajo. Spoznamo tako izredno bogastvo Sedejeve plemenite osebnosti: navezanost na dom, na rojstni kraj, na družino, globoko v sebi je čutil pripadnost ljudstvu, iz katerega je tudi izhajal. Kljub visoki izobrazbi je ostal preprost in popolnoma predan ljudstvu, sožitju med narodi. Prav sožitje, mir in spoštovanje med narodi, ki je bilo pri srcu nadškofu Sedeju, se je zrušilo s prvo svetovno vojno. Vseeno pa je v mejah svoje cerkvene oblasti skušal ohraniti kar najboljše ozračje za sožitje med svojimi verniki, predvsem slovenske, furlanske in italijanske narodnosti. Pri tem so mu pomagali sami italijanski, pravzaprav furlanski politiki. Kakor je Sedej na začetku vojne naročil svojim duhovnikom, naj ostanejo z ljudstvom, tako je tudi sam vztrajal na svojem mestu

v Gorici, dokler je to bilo mogoče. Končno se je moral umakniti iz mesta, kjer je bilo preveč tvegano ostati. V obdobju fašizma je odigral temeljno vlogo pri prizadevanjih za ohranitev slovenskega jezika v cerkvah in župniščih. V tem okviru je posebno pomembna njegova borba za pouk verouka v materinščini. V nelahkih trenutkih temne diktature je Števerjancem in vsem Slovencem nasploh zasijala luč svetlejših prihodnosti. In še bi se lahko razpisali o njegovi vsestranski razgledanosti, izrednem dojemanju stvarnosti, v kateri se je nahajal...

Msgr. Sedej je umrl 28. novembra 1931, niti en mesec po svojem odstopu. 3. decembra se je ogromna množica vernikov poklonila pokojniku, kar dokazuje Sedejevo priljubljenost med našim ljudstvom. Krsto so iz stolnice s kočijo prepeljali v Solkan, od tam pa so jo slovenski fantje na ramenih nesli do Prevale, kjer so jo prevzeli župniki iz bližnje okolice in jo nesli do vrha Svete Gore. Tu je bilo nadškofovo truplo pokopano, počiva v grobnici zraven kardinala Missija. Izprosi nam od Boga moč, da bomo znali ceniti vse to, kar si sam tako visoko cenil! Toliko bolj še v današnjem času.

Vodopivčeva pesem se tako glasi:

Zdaj ko odmeva slavošpev iz naših logov in dobnav, hiti Vam, svetli Nadpastir, nasproti preiskren pozdrav!

Preteklo let je petdeset, ko peli novo mašo ste, zdaj prišli zlato mašo pet ste v svoj preljudi rojstni kraj, o, Cerkno, ti presrečni kraj!

Vaša molitev in blagoslov naj vso župnijo prerodi, Kraljestvo božje pridi k nam, po Materi Brezmadežni, po Materi Brezmadežni!

MD

SD SONČNICA Predavanje Doroteje Lešnik

Novi časi – staro nasilje?

Zadnje predavanje v organizaciji "Sončnice" je bilo zaupano izvedenki v strategijah za preprečevanje nasilja, posebno v šolah, gospe Doroteje Lešnik, ki je izhajala iz stališča, da je nasilje fenomen človekovega vedenja, odnosov z drugimi, saj ne pozna-

ven način, lažje razpoznavno, a še vedno težko "ozdravljivo" je instrumentalno nasilje, ko gre za načrtno, premišljeno in namerno izvajanje nasilja. V zvezi s tem je predavateljica navedla primer deklice, nad katero so (sošolci) več kot leto dni izvajali nasilje, in to v prvem razredu osnovne šole. Tudi odrasli imamo največkrat napačna prepričanja o

Foto Bumbaca

mo nenasilnih družb, a ga danes (zaradi medijev) bolj prepoznavamo. Obstajalo je sicer vedno, vendar se je o njem molčalo: predvsem se ni veliko govorilo o nasilju v družini in nad otroki. Ker pa se velikokrat o problemu ne govori, mislimo, da ga ni. Predavateljica se je nato posvetila predvsem vrstniškemu nasilju, to je nasilju, ki ga doživljajo otroci v raznih vzgojnih institucijah. Izhajala je iz stališča, da je nasilja več vrst in oblik: psihično ali duševno nasilje (manipulativno vedenje, poniževanje, socialna izolacija, ogovarjanje). Najbolj pogosto je verbalno ali besedno nasilje (zafkavanje, posmeh, dajanje vzdovkov, zmerjanje, sčuvanje, groznje): ta vrsta nasilja pušča dolgotrajne posledice. V primerjavi s tem je manj "škodljivo" fizično ali telesno nasilje (nezaželjeno stiskanje, odiranje, brcanje, zaušnice, udarci z roko). Navedla je še spolno nasilje in ekonomsko, zanimiv primer, vendar je (vsaj v Sloveniji) prav to zelo pogost pojav: uničevanje osebne lastnine, kraja malice, izterjevanje denarja). Glede same družbene manifestativnosti nasilja je bila g. Lešnikova mnenja, da se ne sme ne tolerirati ne ignorirati. Težko je diagnosticirati nasilje, ki izvira iz frustracijske agresivnosti, to so nepredelana negativna čustva, ki povzročijo reševanje konflikta na agresiv-

vrstniškem nasilju: recimo to, da bo vmešavanje odraslih stvari samo še poslabšalo ali da se morajo otroci naučiti opravi z izzivi vsakdanjika, katerega del je nasilje, da norčevanje utrdi osebnost, da je žrtev sama kriva, češ da nasilje sama izziva, da deklice niso nasilne in podobno. Za nasilje so vedno odgovorni povzročitelji, je zaključila Lešnikova, opazovalci pa so sokrivi, ker ne ukrepaajo, ampak nasilje dopuščajo. Naloga odraslih je, da reagirajo na nasilje in da so s svojim vedenjem otrokom zgled, otroci se namreč morajo čutiti varne. Pri mladostnikih pa je izrednega pomena, da so del skupine, da so sprejeti: zato ne smemo nasilja spregledati, ampak moramo ustrezno nanj reagirati, zato se poslužujemo različnih strategij. Po predavanju se je razvila zelo živahna diskusija, v kateri je izstopala analiza konkretnih primerov, ki se dogajajo na naših šolah in možnost ter strategije reševanja nasilnih situacij. Res škoda, da se je tega najboljšega predavanja "Sončnice" udeležilo manj ljudi kot sicer. Pogrešali smo predvsem prisotnost profesorjev iz nižjih srednjih šol, kjer so vse te oblike nasilja najbolj prisotne.

Adrijan Pahor
Mirjam Bratina

Gibanje POT praznuje 40-letnico

V spomin Vinku Kobalu

V imenu župnijskega in gospodarskega sveta župnije v Godoviču je novico o postavitvi kipa g. Vinku Kobalu sporočil sedanj župnik Bogdan Berce in se obenem obrnil na vse znance in prijatelje pokojnega Kobala s prošnjo za denarno pomoč pri kritju stroškov tega pomembnega obeležja. Kot pravi, mineva letos tudi pet let od smrti Vinka Kobala. Zadnjih šestnajst let je služboval v Godoviču, kjer je tudi umrl. Iz hvaležnosti za njegovo dušnopastirsko delo in za veliko skrb za mlade so se župljani odločili ob tej obletnici postaviti obeležje v njegov spomin, še zlasti tudi zato, ker poteka tudi 40 let od ustanovitve gibanja POT. Prav s tem dejanjem je g. Kobal začel uresničevati svoje videnje Cerkev in poslanstva v njej. Njegovo delo je bilo povezano z nenehnimi napori, veseljem in trudom za mlade. Prav to je zaznamovalo mnogo slovenskih fantov in deklet, jih povežalo v neštete sku-

pine in dalo temelj njihovi veri. Gibanje POT -predvsem tedni duhovnosti v Stržišču in drugih krajih- je začelo združevati mlade po vsej Sloveniji in tkalo stike tudi preko meje. Vinkovo delo še danes družijo mnoge mlade in manj mlade, ki so preko njega in sedaj preko duhovnikov, ki nadaljujejo njegovo delo, spoznali, kaj pomeni skupnost v Kristusu. Želeli bi, da bi se ob teh obletnicah spomnili njegovega dela in se srečali v Godoviču. Blagoslov kipa s slovesno akademijo bo 28. maja 2006 ob 16. uri. Kip bo blagoslovil g. škof Metod Pirih, akademijo pa bodo pripravili župljani skupaj s Kobalovimi prijatelji iz gibanja POT.

Sprva so si zamislili spominsko ploščo. Postavili bi jo na cerkev, toda po mnenju škofijske komisije je to neprimerno, ker ni pokopan na Godoviču, ampak v Stržišču, pa tudi zato, ker je umetnostna komisija mnenja, da se na cerkve ne vgrajujejo spominske plošče. Zato so predlagali, naj

se v park pred cerkvijo postavi spominski doprtni kip. Po nasvetu sekretarja z ministrstva za kulturo Silvestra Gabrščka so se srečali z umetnikom Mirsadom Begičem, ki je po ogledu kraja postavilve, slik in knjig o g. Kobalu delo sprejel. Umetnikovo delo in odlika kipa sta stekla hitro in je že vse dokončano. Predvideni strošek tega dela znaša 1.800.000,00 SIT, podstavek z napisom pa še približno 500.000,00 do 600.000,00 SIT. To pa je za vse organizatorje in celotno župnijsko skupnost prevelik zaloga, saj pomeni za župnijo skoraj celoleten proračun, župnija pa bi lahko krila stroške v višini 15 do 20 odstotkov.

Zato bi bilo lepo župniji pomagati toliko, kolikor kdo more. Svoj prispevek lahko nakaže na TRR št. 02244-0253997841 župnija Godovič, Godovič 2, Godovič; s

pripisom Vinku v spomin. Za dodatne informacije lahko pokličete na tel.: 05 37 47 444 g. Breclja ali pa Bogdana Jesenka, tel. 05 37 47 412. Organizatorji so prepričani, da se bo širok krog Kobalovih prijateljev tudi tokrat odzval na ta klic.

Seveda pa so vsi že sedaj vabljeni v nedeljo, 28. maja, popoldne v Godovič na blagoslovitev kipa, saj želijo, da bi bilo to tudi priložnost za srečanje, s katerim bodo g. Kobalu obenem izrazili hvaležnost za njegovo delo.

MM

Velikonočni čas pri sv. Ivanu v Gorici

V četrtek, 6. aprila, bo v duhovni sv. Ivana v Gorici pripravna na Veliko noč: ob 14.30 spoved, ob 15.30 pa maša za vse, posebno za starejše. Sledi družabnost.

Na cvetno-oljčno nedeljo, 9. aprila, bo ob 9. uri maša s petim pasijonom na Travniku, ob 10. uri s slovesnim blagoslovom oljk pri sv. Ivanu, ob 19. uri pri kapucinih.

Na veliki četrtek, 13. aprila, bo ob 20. uri slovesna maša v spomin na zadnjo večerjo.

Na veliki petek, 14. aprila, bo pri sv. Ivanu križev pot za mlajše, ob 18.30 za odrasle, ob 19. uri obredi velikega petka, ob 20.30 pa mestni križev pot, ki ga bo vodil nadškof.

Na veliko soboto, 15. aprila, bodo pri sv. Ivanu ob 20. uri obredi velikonočne vigilije: blagoslov ognja, velikonočna hvalnica, blagoslov vode, obnovitev krstnih obljub, prva velikonočna maša s slovesno alelujo; blagoslov jedi.

Na Veliko noč, 16. aprila, bo tradicionalno vstajensko slavje v stolnici ob 6.30. Svoj blagoslov bo podelil goriški nadškof. Po maši blagoslov jedi. Ob 9. uri maša na Travniku, ob 10. uri pri sv. Ivanu, ob 19. uri pri kapucinih.

Na velikonočni ponedeljek, 17. aprila, bo ob 9. uri maša na Travniku, ob 10. uri pri sv. Ivanu.

Kratke

SSk Sovodnje: množično na volišča!

Sovodnjska sekcija stranke Slovenska skupnost poziva somišljenike in prijatelje, naj se 9. in 10. aprila množično podajo na volišče, ki bo, kot običajno, v stavbi sovodnjske osnovne šole. Letošnje vsedrjavne in pokrajinske volitve imajo velik pomen, tako na državni kot na pokrajinski ravni, še posebno kar se tiče pravnega položaja slovenske narodne skupnosti v Italiji. V ta namen sekcija vabi, da volilci v sovodnjski občini prekrižajo simbol Oljke za Poslansko zbornico, simbol Marjetice za Senat in simbol Oljke za goriško pokrajino.

Materinski dan v Štandrežu

Župnija Sv. Andreja je v soboto, 25. marca, pripravila v sodelovanju s Prosvetnim društvom Štandrež večer, posvečen materam. O pomenu praznika, o vlogi matere in družine v sedanjih družbi je prisotnim v župnijski dvorani Anton Gregorič spregovoril domači župnik Karel Bolčina. Na temo družine je sledil prizor, ki so ga oblikovali člani štandreške dramske skupine in otroci štandreškega otroškega zbora. Tekst so pripravili Daniela Puja, Alessandra Schettino, Cristian Benedetti in David Visintin. Prvi dve sta poskrbeli tudi za režijo. Številna publika, predvsem mamice, se je ob živahnem prizoru, ki je prikazal moderno družino, v kateri očetje sedijo pred televizijo, mame gredo na pizzo, otroci pa se sami "bašejo" z različnimi sodobnimi in nezdravimi dobrotami, prijetno zabavala. Večer so zaključili otroci z lepo pesmijo ob spremljavi na harmonij Alessandre Schettino.

Aleksija Antonič uspešna v Štarancanu

V Štarancanu je od 29. do 31. marca potekalo 31. tekmovanje Certamen Musicum, odprto mladim glasbenikom, ki obiskujejo srednje šole iz goriške pokrajine. Udeleženci so bili razvrščeni v štiri kategorije: A) solisti, B) duo, C) trio, kvartet, kvintet, D) ansambli. Dne 31. marca so nastopili solisti, t.j. pianisti in violinisti. Tekmovalo je nekaj več kot 40 mladih, komisija pa je podelila samo dve zlati priznanji; eno od teh je prejela Aleksija Antonič (na sliki), ki obiskuje srednjo šolo Ivan Trinko, klavir pa študira na Slovenskem centru za glasbeno vgojo Emil Komel v razredu prof. Valentine Pavio. Aleksija je v koncertnem sporedu predstavila dve skladbi Slavka Mihelčiča, po eno Pjotra Iljiča Čajkovskega in Edvarda Griega. Zaključni koncert, na katerem bodo nastopili vsi zmagovalci, bo 12. aprila v občinskem gledališču v Trzinu. Aleksijin uspeh pomeni pomembno priznanje za slovenske šole na Goriškem, zato iskreno čestitamo njej in njeni mentorici!

Foto Al

Svet slovenskih organizacij sprejel kandidate Slovenske skupnosti

Množično na volišča!

Z leve: Mirko Špacapan, Ivo Petkovšek, Hadrijan Corsi (foto DPD)

Nastop slovenskih kandidatov na bližnjih volitvah je "izrazit, pomemben in v korist celotne narodnostne skupnosti". O tem je trdno prepričan predsednik Sveta slovenskih organizacij za Goriško Janez Povše, ki je v petek, 31. marca, skupno z drugimi člani pokrajinskega vodstva Ivom Cotičem, Sašo Quinzijem in Walterjem Bandelijem sprejel vodstvo Slovenske skupnosti in nekaj kandidatov. Pokrajinske volitve so pomembna preizkušnja in lepa možnost, da se ponovi srečna zgodba občinskih volitev. Pomembna je tudi kandidatura slovenskega moža na volitvah v senat, saj predstavlja izjemno

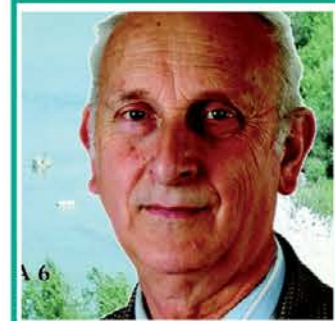
vidljivost naše stranke. Vesel sem, je še dejal Povše, da SSK misli na vso našo skupnost, na ves goriški prostor brez meje, na sosede večinske narodnosti, na vso Slovenijo in Evropo. Deželni svetovalec Mirko Špacapan je poudaril, da je stranka po primarnih volitvah dosegla status stranke, ki ima vso pravico in dolžnost nastopati v sklopu Oljke. V tem okviru je prišlo tudi do sodelovanja s slovensko komponento Levih demokratov in domeno o vzajemni podpori. Špacapan je na kratko predstavil kandidate in poudaril, da je Corsija za senat predlagala videmska Marjetica, ki očitno ceni njegove sposobnosti, ker ga bolje

ostaja jeziku staršev in rad raziskuje naše korenine. Hadrijan Corsi je izjavil, da je kot član narodnostne skupnosti čutil dolžnost dati svojo razpoložljivost. V politični areni je dejaven več kot 40 let. Ljudi moramo prepričati, naj gredo množično na volišča, saj se bije ostra bitka za naše pravice. "Zaščitni zakon se ne uveljavlja in v prihodnje more postati Damoklov meč." Tudi zato je pomembno, da imamo izvoljene predstavnike v deželnem svetu in parlamentu. Paradoksalno je, da kot državljan in davkoplačevalec imamo manj pravic kot npr. istrski Italijani, ki imajo zaščiteno zastopstvo v zakonodajnem telesu. Kočljivo

je tudi družbeno in gospodarsko stanje, ki ga je treba nujno spremeniti za dobro mladega rodu. Na koncu je spregovoril še deželni tajnik SSK Damijan Terpin, ki je izrazil željo, da bi prišlo do tesnejših povezav in sodelovanja med stranko, slovensko komponento LD in krovnima organizacijama, saj "pogosto se borimo za iste cilje, toda vsak po svoje. Potrebno bi bilo najti koordinacijske trenutke, da bomo skupaj uspešnejši!"

DD

Pomembno

V okrožju Gorica 6 je MARJAN BRESCIA edini kandidat Slovenske skupnosti na listi Oljke za goriško pokrajino. Če stanuje v mestnem predelu Štandrež-Rojce-ul. Fatebenefratelli, mu oddaj svoj glas tako, da prekrižaj znak Oljke, ime BRESCIA je že natiskano na glasovnici.

ZCPZ Predstavitev

Zbrano delo Lojzeta Bratuža

V ponedeljek, 10. aprila, bodo v Kulturnem centru L. Bratuž predstavili prvo knjigo načrtovane zbirke Zbrana dela primorskih skladateljev. Ker se je pri Združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica zamisel poro-

dila okrog stoletnice Bratuževega rojstva, je bil prvi zvezek namenjen njegovemu zbranimu delu.

Na predstavitvi bo govoril prof. Ivan Florjanc z Akademije za glasbo v Ljubljani, ki je zbral in strokovno temeljito uredil Bratužovo skladateljsko delo. Gledališka igralca Bogda-

na Bratuž in Anton Petje bosta nato recitala štiri Lojzetu Bratužu posvečene sonete Ljubke Šorli, in sicer tri iz njenega sonetnega venca in sonet Poslednje srečanje. Spored bo sklenil Mešani pevski zbor L. Bratuž, ki bo pod vodstvom Bogdana Kralja izvajal tri skladateljeve pesmi: Križ zapuščen, V duši plamen in Kraguljčki. Predstavitveni večer prirejata Združenje cerkvenih pevskih zborov in Kulturni center L. Bratuž.

KULTURNI DOM GORICA Dijaki na odru

Pisana triperesna dramska cvetka

Prvi dan pomladi, 21. marca, je na odru velike dvorane goriškega Kulturnega doma opojno zadehtela triperesna dramska cvetka, katere seme je kalilo, vzklilo in zrastle v bujno mladiko med urami gledaliških delavnic, ki jih je v zadnjih mesecih na NSS Ivan Trinko v Gorici in v obeh licejskih polih, humanističnem in tehnološkem, Trubar-Gregorčič in Cankar-Vega-Zois - slednji je prvič imel v šolskih prostorih dramsko ponudbo - vodila gledališkemu svetu popolnoma predana mentorica in ljubiteljsko režijsko snovanje presegajoča režiserka Vesna Tomšič. Kot vselej je z veliko zavzetostjo in pravim profesionalnim pristopom posredovala mladim dijakom svoje gledališko znanje in jih pri tem disciplinirano zapeljala na čarobno odsko pot, da so na njej lahko, ob bolj ali manj zaznavni tremi, poizkusili sladke občutke biti protagonisti v soju oslepljujočih luči. Jutro, natrpno s tremi odrskimi prikazi, so nastopajoči poimenovali Gledališki maraton. Pripravili pa so ga zato, da bi si selektorica letošnjega območnega Srečanja mladinskih in otroških ljubiteljskih gledaliških skupin, Martina Mrhar, dramaturginja SNG Nova Gorica, lahko vse predstave ogledala v enem dnevu. Poleg nje in Maje Jerman Bratec, vodje Območne izpostave Nova Gorica (Javni sk-

lad RS za kulturne dejavnosti), so v dvorani spremljali odrsko dogajanje dijaki NSS Ivan Trinko iz Gorice, nekateri profesorji in ravnateljica Mihaela Pirih. **NSS Ivan Trinko** Najprej so nižješolci zaploskali petnajstim vrstnikom, dijakom drugih in tretjih razredov - prvi imajo svojo delavnico -, ki so v zelo kratkem času, od januarja do marca, v dveh urah na teden, naštudirali po tekstovnem obsegu zahtevno pravilčno igro Srajca dopetajca Leopolda Suhodolčana (1928-1980). Sproščeno in brez velikih spodrseljavev so se preobrazili v pravilne junake, kralja, princesko, strahopetne ministre, vidca, celo v triglavega zmaja z dolgim, debelim in gibčnim repom in seveda v čudežno srajco, ki je začela vrtooglavo plesati ob glasbi in pesmi, ko je pogumni Matjaž izgovoril čarobne besede. Njeno plesanje je učinkovito poudarjala igra senc in luči. Uprioritvi so na skoraj golem odru - v ozadju je visela le ogromna zavesa, ponarjajoča bogastvo dvora, na levi strani je stal zlat steber, ki se je spreminjal v deblo - dokaj leska in privlačnosti dodali pisani, stilni kostumi s primernimi pokr-

skami in perilom na glavah. Ustavile so se ob škafih na desni strani odra in med žehtanjem prikupno in izrazito pripovedovale s Prešernovimi stihmi o prevzetni Urški. Ko so utihnile, so odrske luči osvetlile sredino odra, na kateri so se pojavila zala "ljubljska" dekleta in fantje, ki so ob Prešernovih verzih Povodnega moža in različnih drugih poezij (Soldaška, Od železne ceste, Ženska zvestoba, Zdravljica, Ukazi...) živahno čebljale in za-

Foto Bumbacco

preskok k neusahljivemu izviru poezije. Triindvajset dijakov humanističnega licejskega pola Trubar-Gregorčič je z opaznim užitek oblikovalo odrski prikaz z naslovom Povodni mož in še kaj, ki ga je izpremišljeno in domiselno odbranim izborom Prešernovih verzov stakala režiserka Tomšičeva. Na oder so najprej, pojoč narodno pesem o pericah, prišle tri brhke mladenke, oblečene v nekdanje preproste vsakdanje noše, s perlinimi de-

plisale. Med njimi je bila ošabna Urška, ki si je za ples izbrala neznanega, postavnega fanta, samega Povodnega moža. Ta jo je ob grmenju, bliskih in grozljivem bučanju valov odpeljal s sabo v globine ljubljanske. Do tu se je vila zgodba po Prešernu, od tu dalje pa je vzniknila bogata domišljija Tomšičeve. Igralci so se na oder vrnili kot vodne kapljice, ki so razkrile, da se je Urška poročila s Povodnim možem. Zakonsko dolgočasje je ob odsot-

nosti moža preganjala z radovednim odkrivanjem njegovih vodnih soban. Zvabila so jo tudi prepovedana vrata in zaradi tega bi jo mož skoraj ubil, če bi si, obnični pomoči "krepkih plavalcev", sama ne pomagala. Povodni mož pa je bil zaradi tega besen in je zagrozil vsem Urškam tega sveta. Zabaven, z ironijo obarvan sklepni del, je učinkovito zaokrožil celoto. Vizualno podoba predstave so bogatili kostumi, ki jih je sešila gospa Marina z liceja Trubar - Gregorčič, iz posebnega blaga, dijakinje pa so jih pobarvale in nekatere okrasile s cvetnimi ali geometričnimi motivi. Snežica Černic, ki kot kostumistka in maskerka vselej rada priskoči na pomoč ljubiteljskim igralcem, je oblekam pridala še kak cvetlični okras in mlade igralke primerno počesala, tudi s tem, da je uporabila umetne kite, ki so se neopazno spajale z lasmi. Izbrala je tudi elegantno, rdečo Urškino obleko, prikladen plašč za Povodnega moža in še kaj. Tomšičevi, tudi avtorici izbora z vsebino usklajajoče glasbe, sta bila v veliko pomoč tehnika Niko Klanjšček in Vanja Hoban. Za pravilno izgovarjavo besedil so dijakom bila zelo koristna tri srečanja s poznano tržaško gledališko mentorico in režiserko prof. Lučko Susič.

Zavodi I. Cankar - Ž. Zois - J. Vega Nazadnje je na odrske deske sto-

pilo štirinajst dijakov poklicnih zavodov Cankar-Vega-Zois. Zanje si je Tomšičeva zamislila tekoč in razgiban prizor po Prešernovi romanci Turjaška Rozamunda. Verzom je dodala še nekaj svojega šaljivega veznega teksta, da je prikaz zadobil daljšo in homogeno podobo. Prijetna, domiselno prepletena predstava, opremljena z glasbo, je nudila pridnim izvajalcem možnost, da so se izkazali tudi v gibkem orientalskem plesu. Oči gledalcev so se radovedno pasle po barvitih kostumih, ki so z majhnimi detajli posrečeno spreminjali kroj, in po velikih belih pokrivalih. Vse je izšlo iz bujne fantazije in izpod spretnih rok režiserke same. To inačico Rozamunde so dijaki ponovili 2. aprila v Kulturnem centru Lojze Bratuž med pavzo zborovskega tekmovanja Zlata grla. Z njo bodo sodelovali na letošnji izvedbi čezmejnega dijaškega gledališkega festivala Palio, in sicer 8. maja v spodnji dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici. Njihovi kolegi z liceja Trubar - Gregorčič pa bodo svojega Povodnega moža predstavili publikli Palia 9. maja v Gradežu. V vsako predstavo je vložena veliko dela in truda, zato je prav, da se zvrsti čim več ponovitev v zadoščenje nastopajočih in veselje gledalcev. Naj omenimo še to, da je OŠ A. Gradnik iz Števerjana prejela za postavitev Sanjskih preglavic v režiji Vesne Tomšič lepo pergammentno priznanje za sodelovanje na območnem srečanju otroških gledaliških skupin.

JK

PODGORA Drugi natečaj cerkvenega petja Bogomir Špacapan

Pristno cerkveno petje

Simčič, Tamara Stanese in tajnik Mirko Špacapan; program je povezovala Sabina Antoni. Vsak zbor je odpel štiri do pet pesmi, tako da je posamezen nastop trajal približno deset minut. Po tekmovalni reviji, čas, da so poizkusili pesmi, vključene v program. Ob 16. uri se je v cerkvi sv. Justa pričel natečaj. V uvodnem govoru je dr. Drago Štoka orisal lik pokojnega Bogomira, nato se je začelo tekmovalje. Strokovno komisijo, ki je ocenila sposobnosti posameznih zborov, so sestavljali: predsednik Tomaž Tozon, Alenka Florenin, Tomaž

V nedeljo, 2. aprila, je bil v podgorski cerkvi drugi natečaj cerkvenega petja Bogomir Špacapan, tudi letos v organizaciji Prosvetnega društva Podgora. Ob 14. uri je bila maša posvečena pokojnemu Bogomiru. MePZ Podgora je pel "Mašo za očeta Bogomira", ki jo je uglasbil sin dr. Mirko Špacapan. Po maši so imeli zbori, ki so nastopali na

tekmovalni reviji, čas, da so poizkusili pesmi, vključene v program. Ob 16. uri se je v cerkvi sv. Justa pričel natečaj. V uvodnem govoru je dr. Drago Štoka orisal lik pokojnega Bogomira, nato se je začelo tekmovalje. Strokovno komisijo, ki je ocenila sposobnosti posameznih zborov, so sestavljali: predsednik Tomaž Tozon, Alenka Florenin, Tomaž

vsak zbor, odločili uvrstitev. Peto mesto je zasedel MePZ župnije sv. Jurija iz Šentjurja pod vodstvom Jožeta Jagra, četrto mesto CPZ Rečan iz Les (Benečija) pod vodstvom Alda Klodiča, tretjo nagrado, v višini 200 evrov je prejel župnijski mešani zbor Marije Vnebovzete iz Braslovč pod vodstvom Mije Novak, drugo nagrado v znesku 300 evrov je zaslužil žu-

pnijski mešani zbor Kapela iz Nove Gorice pod vodstvom Petra Piriha, prva nagrada (500 evrov) pa je šla na Opčine: dobil jo je namreč MePZ Sv. Jerneja, ki ga vodi Janko Ban. Vsak zbor je dobil v dar nekaj knjig, med drugimi tudi knjižno novost: Zbrana dela primorskih skladateljev I. Lojze Bratuž (1902-1937) in krožnik, ki ga je poslikala podgorska umetnica Albina Pintar. Denarne nagrade je prispevala družina Špacapan. Priznanja so izročili predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov Lojzka Bratuž in člani družine Špacapan: Angelca, žena pokojnega Bogomira, in sin Bernard. Na natečaju smo lahko slišali pristne cerkvene pesmi in zборе, ki so prišli bodisi iz zamejstva kot iz Slovenije. Žal smo letos pogrešali zbor iz Koroške in Goriške. Krščanska kulturna zveza je sicer obljubila prisotnost Korošcev za prihodnje leto.

Prosnetno društvo Podgora je organiziralo uspešni natečaj v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov, pod pokroviteljstvom goriške nadškofije in koprške škofije. Organizatorji se iskreno zahvaljujejo vsem sodelavcem.

Aljoša

PD Štandrež / Srečanje z Jurijem Paljkom

Kruh, svetinja, o kateri nihče danes ne govori

O kruhu kot dragoceni svetinji, neprecenljivi dobrini, in o naših drobnih stvareh se je spletla beseda v četrtek, 23. marca, v mali dvorani župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu. Lepemu številu predstavitev zajetne publikacije, izbora glos o kruhu in naših stvareh, najnovejše knjige odgovornega urednika Novega glasa, časnikarja, pesnika in pisatelja Jurija Paljka, se je pridružila še ena. PD Štandrež je namreč priredilo srečanje s Paljkom prav zato, da bi avtor še Štandrežcem spregovoril o svojem zadnjem delu in še o čem.

Po pozdravu predsednika društva Marka Brajnika je Dimitrij Brajnik na kratko orisal Paljkovo življenjsko pot in literarno ustvarjanje, ki se je začelo že v študentskih letih. Iz spomina se mu je zbrisalo prvo srečanje z gostom, nikakor pa ne dejstvo, da sta se v hipu miselno "ujela" in da vselej rada kaj debatirata. Brajnik je hudomušno dejal, da je Paljk velik mož ne samo po postavi, ampak

ih beremo po vrsti. V njih je včasih njegovo pero ostro, a nikoli "zleht". Zdi se kot oče, ki dobrohotno podučuje sebe in nas. Ve tudi, da živimo v svetu podob; zato je njegovo pisanje direktno in učinkovito. Ne izgu-

porodile pa so se večkrat prav iz debat na uredništvu ali pa je izhodišče zanje našel v pogovorih z ljudmi. Vsaka je bila poseben izziv. Nekatere so se kar same zlele na papir, druge pa so potrebovale prekalitev. Od leta 1997 se jih je v Novem glasu nabralo ogromno, zato je izrazil hvaležnost Eriki Jazbar, urednici knjige, za opravljen izbor, pa tudi Majdi Sibelja, odlični oblikovalki, ki jih je pretipkala. Zaupal je tudi, da, če bi mogel, bi sedaj pisal le knjige, navadnih, a močnih vsebin, predvsem o kmečkem svetu, kot se ga spominja iz mladih dni. Njegovo toplo kramljanje se je od glos prevesilo na odnos naših ljudi do slovenskega jezika, kmečkih izrazov, ki jih otroci in mladi ne poznajo več, pozabljene govorne kulture in na govor o šoli in aktualnih dogajanjih. Iz marsičesa je privrela na plan Paljkova mehka nostalgčna nota, vezana na neki minuli čas, ki ga ni več mogoče priklicati nazaj, a vedno pronica iz njegovega umetniškega ustvarjanja in pogovorov z njim.

IK

Foto DP

pak zato, ker je zaveden Slovenec in so mu najsvetlejše vrednote domače korenine, družina in preproste vsakdanje stvari, pri katerih se vsi premalo zaustavljamo.

Po Brajniku je besedo povzel Andrej Malnič, ravnatelj Goriškega muzeja. Dejal je, da mu je Paljka predstavil pokojni kolega Marko Vuk pred letom 1996, kot publicista pa ga je podrobneje spoznal iz člankov Novega lista. Že iz teh je razvidna Paljkova umetnost jasno povedati pomembne stvari. Vsi ga radi beremo prav zato, ker opazi majhne podrobnosti, ki se nam dogajajo, in o njih zna privlačno pripovedovati. To so zgodbe, ki jih kadarkoli lahko vzamemo v roke in ni nujno, da

blja časa z uvodi, ampak ugrizne takoj v jedro. Njegove zgodbe so zanimive, ker sam živi na stičišču treh kultur in kot časnikar ima priložnost srečevati se s številnimi ljudmi iz različnih krogov. Njemu sta dani dve idealni lastnosti, pripravljenost na dialog in hitra refleksija. Na njegovo pisanje vplivata nedvomno vzgoja, domača, pionirska, stroga na škofijski gimnaziji v Vipavi, ne nazadnje pa tudi njegov prihod v bolj zaprt manjšinski svet. Malnič je še poudaril, da se Paljk na svoji poti nenehno prebija skozi neke ovire in to ga pač izurja. Zdi se nam skoraj kot nekak prerok, ki ga pa vsi imamo radi, ker se skupaj z nami smeje ob naših na-

pakah in ozkostih in nam svoj življenjski credo ponuja nevsljivo.

Da najprej sebe pograja in postavi pod vprašaj, je potrdil sam Paljk. Povedal je, da so glose nastale v zgodnjih jutranjih urah, porodile pa so se večkrat prav iz debat na uredništvu ali pa je izhodišče zanje našel v pogovorih z ljudmi. Vsaka je bila poseben izziv. Nekatere so se kar same zlele na papir, druge pa so potrebovale prekalitev. Od leta 1997 se jih je v Novem glasu nabralo ogromno, zato je izrazil hvaležnost Eriki Jazbar, urednici knjige, za opravljen izbor, pa tudi Majdi Sibelja, odlični oblikovalki, ki jih je pretipkala. Zaupal je tudi, da, če bi mogel, bi sedaj pisal le knjige, navadnih, a močnih vsebin, predvsem o kmečkem svetu, kot se ga spominja iz mladih dni. Njegovo toplo kramljanje se je od glos prevesilo na odnos naših ljudi do slovenskega jezika, kmečkih izrazov, ki jih otroci in mladi ne poznajo več, pozabljene govorne kulture in na govor o šoli in aktualnih dogajanjih. Iz marsičesa je privrela na plan Paljkova mehka nostalgčna nota, vezana na neki minuli čas, ki ga ni več mogoče priklicati nazaj, a vedno pronica iz njegovega umetniškega ustvarjanja in pogovorov z njim.

IK

In memoriam

Zapustila nas je Otilija Carrara Valantig

Dne 30. marca je preminila zvesta in navdušena cerkvena pevka Otilija Carrara Valantig. Rodila se je v Šempetru leta 1921. Leta 1951 se je poročila z Emilom Valantigom in je od 1952 živela v Gorici. Nekaj let po zlati poroki je mož Emilio, po rodu Furlan, umrl. Ostal ji je sin Andrej z ženo Annamario in hčerko Auroro, na katero je bila gospa Otilija zelo navezana. V začetku marca se je njeno zdravje poslabšalo in 21. marca

so jo morali odpeljati v bolnišnico. Pokojnica je bila veliko let zaposlena na mestni tržnici sredi cvetja, ki ga je vedno gojila s posebno ljubeznijo. Pridno je izkoristila tudi prirojeni dar za petje. V Gorici je začela peti že v mešanem zboru prof. Fileja. Več desetletij je prepeva-

la v stolnici v ženskem zboru Marijine družbe, pela pa je tudi v drugih cerkvah in prav tako pri skupnih pevskih nastopih. Rada se je udeleževala naših prireditev, zlasti če so na njih nastopali pevski zbori. O njeni zvestoti petju in še posebej cerkvenemu priča tudi dejstvo, da je dobre tri tedne pred smrtjo pela na koru pri Sv. Ignaciju, kamor je kljub zdravstvenim težavam redno zahajala, potem ko je bila jutranja maša v stolnici ukinjena.

Naj ji dobri Bog poplača tudi za vse tiste ure, ki jih je posvetila cerkvenemu petju in ki jih ni mogoče prešteti. Ohranili jo bomo v hvaležnem spominu. Sinu dr. Andreju, njegovi družini in sorodnikom naše iskreno sožalje.

LB

Mara Černic je povila prvorojenko NOEMI. Presrečnima staršema, predusem pa mamic in odbornici čestita

SLOVENSKA
SKUPNOST

Obvestila

Krožek KRUT prireja za velikonočne praznike 15., 16. in 17. aprila izlet v Bocen, Innsbruck, Brixen in obisk steklarne Swarovski. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int., tel. 0481/530927.

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice vabi na redni letni občni zbor, ki bo v četrtek, 20. aprila 2006, ob 20.30 v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Krožek KRUT prireja skupinsko bivanje v Strunjanu (od 10. do 20. maja) ter v Dobni (od 28. maja do 7. junija). Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

Letovanje na Malem Lošinju: KRUT prireja skupinsko bivanje na Malem Lošinju v raznih izmenah od junija do septembra 2006. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

Vabimo vas na romanje v Medjugorje od 2. do 5. junija 2006. Potrebna je osebna izkaznica, veljavna za inozemstvo, za slovenske državljanke pa potni list. Cena romanja: 90,00 evrov. Prijave sprejemajo: g. Jože Markuža, tel. 040 229166, Darko, tel. 0481 882395 ali 0481 32121, Mimica, 003865 3647 212, ter Ana 003865 3022503. Pohitite z vpisom, ker je na razpolago samo še nekaj mest.

Darovi

Za Novi glas: Marinka Inzko 15,00 evrov.

Cestitke

SKPD F.B. Sedaj iskreno čestita Eliani Humar, ki je 29. marca 2006 uspešno zaključila študij na ekonomski fakulteti tržaške univerze. Živio novopečeni dr.!

Mari Černic ob rojstvu hčerke Noemi iskreno čestitamo. Svet slovenskih organizacij

Skupaj z Eliano Humar se veselimo njene odlično opravljene diplome. Svet slovenskih

organizacij

Pred kratkim je več nekdanjih učenk in sodelavk Centra Komel uspešno sklenilo študij na različnih fakultetah. Martina Hlede je diplomirala iz muzikoloških ved na goriškem sedežu videmske fakultete DAMS z diplomskim delom o Vinku Vodopivcu. Eliana Humar je diplomirala na goriškem sedežu tržaške ekonomske fakultete. Martina Valentincič je zaključila študij pravnih ved na tržaški univerzi. Zulejka Devetak je diplomirala iz klavirja na tržaškem konservatoriju z diplomskim delom o Mariju Kogojcu. Vsem iskreno čestitajo kolegi in prijatelji s Centra Komel.

Odbornici in mamic Mari Černic ter očku Maxu, ki se jima je rodila prvorojenka Noemi, iskreno čestitajo člani našega uredništva.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 7.4. do 13.4.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 7. aprila (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 10. aprila (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. **Torek, 11. aprila** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Judežev dan. - Izbor melodij.

Četrtek, 13. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabijo na razstavo

ŠKOFJELOŠKI PASIJON

kapucina Romualda Marušiča iz Štandreža

Razstava fotografij arhitekta Petra Pokorna iz Škofje Loke iz uprizoritve Škofjeloškega pasijona leta 1999 in 2000. Ob odprtju razstave bo Jure Svovljak prebral odlomek iz pasijona.

Župnijski dom Anton Gregorčič – spodnja dvorana
sobota, 8. aprila 2006, ob 19.45

Razstava bo odprta do velikega petka vsak dan od 17. do 20. ure, na cvetno nedeljo tudi od 9. do 12. ure.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vas vljudno vabita na predstavitev knjige

ZBRANA DELA PRIMORSKIH
SKLADATELJEV I.
Lojze Bratuž (1902-1937)

SODELUJEJO:

Dario Bertinazzi – predstavnik Združenja cerkvenih pevskih zborov – Gorica

Ivan Florjanc – Akademija za glasbo v Ljubljani
Bogdana Bratuž, Anton Pejč – gledališka igralca
Zbor Lojze Bratuž – zborovodja Bogdan Kralj

Ponedeljek, 10. aprila 2006, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž
Drevored 20. septembra 85 - Gorica

Ob izidu knjige dr. Draga Štokes Začeti znova

Naslov vaše najnovejšje knjige *Začeti znova* je hvaležno izhodišče ne samo za predstavitev knjige. Začeti znova predpostavlja analizo nekega stanja in vizijo bodočnosti. Kako kot predsednik SSO-ja ocenjujete sedanje stanje in perspektive v naši skupnosti?

Sedanji čas se mi ne zdi najboljši. Kljub dejstvu, da mi je všeč biti optimist, so zadeve okoli našega zaščitnega zakona tako zapletene, da moj optimizem trpi. Spominjam se neštetih romanj k politikom v Rim od leta 1971 dalje. Bil sem prepričan, da bo prišlo do realizacije naših pravic, sedaj pa je rimska vlada zavrnila celo seznam krajev, kjer naj bi se zaščitni zakon izvajal. Torej smo zopet na začetku naše poti. Smo edina narodna skupnost v Evropi, ki toliko let čaka udejanjenje svojih pravic. Zakaj Italija dela tako z nami, mi je uganka, moje mnenje pa je, da to dela nalašč, da bi mi izgubili voljo do dela, voljo do iskanja, voljo do urešničitve naših pravic, vendar sem prepričan, da ne bo tako, ker smo Slovenci v Italiji žilav narod in ne bomo pri iskanju

naših pravic odnehali oziroma popustili. Naša skupnost je pred kakim desetletjem bila v hudi krizi zaradi naraščanja asimilacije, posegov v narodno tkivo, zaradi odvečnih razlašanj, zaradi nizke stopnje natalitete. Zdi se mi, da je vstop Slovenije v EU nekoliko premaknil stvari na bolje. To opaža tudi v naših šolah, kjer število vpisanih ni upada. Vtis imam, da se tudi narodna zavest ohranja in pri mladih celo krepi.

Kaj je potrebno začeti znova znotraj naše manjšine?

Rekel bi, da moramo izkoristiti ta trenutek, ki ga prinaša Evropa, in predvsem mlade vključiti v sistem tudi tehnično boljšega delovanja na vseh področjih udeleževanja naše manjšine. Moramo se modernizirati v zlahkne pomenu besede in iskati povsod skupne poti v narodni skupnosti, da bomo lažje zadihali v Evropi. Vsakdo ima vrednote v sebi, od katerih ne odstopa. Vendar je želja po skupnem delovanju vseh Slovencev

v Italiji tako močna, da mora iti preko ozkih ideoloških prepičanj. Kot predsednik SSO si prizadevam, da se ta krovna organizacija, na podlagi vrednot slovenstva, demokratičnosti in globokih krščanskih korenin tako vključi v zamejsko stvarnost, da bo postala nenadomestljiv del naše zamejske stvarnosti, kar seveda ne izključuje, kot sem prej dejal, skupna stališča znotraj manjšine. To lahko samo

Foto PR

obogati našo skupnost.

V knjigi nanizate vrsto vtisov in utrinkov. Kaj in kdaj se vam spomini porodijo tudi v obliki zapisa?

To je knjiga črtic, ki so nastale v zadnjih letih, ko sem v življenju moral prebroditi hudo stisko, ki me je zajela zaradi raznih oko-

liščin. Iz stiske sem izšel z do- ločeno težavo. Vendar sem napel vse sile, da sem prišel zopet v normalen ritem življenja. Črtice so torej sad moje osebne bolečine in tudi vstopa v novo jutro.

Kot ste dejal, na predstavitvi, svojo knjigo posvečate zlasti mlajšim bralcem.

Tako je, knjigo posvečam zlasti mlajšim bralcem, ker se zavedam, da je mlad človek večkrat v obsevu raznih izkušenj in večkrat tudi napačnega iskanja sreče v svojem življenju. Kasneje je po svoji nekrivdi večkrat postavljen pred dejstva, ki si jih ni nikakor želel. Mlad človek se mora zavedati, da je po vsaki noči novo jutro, da je življenje nekaj tako lepega, da ga nikakor ne gre zanemariti ali kvariti, saj je za vsakega enkratno.

Mlad človek mora iskati vrednote, ker brez teh življenje ne more biti popolno. Zato, ponavljam, da sem ob pisanju marsikatero črtico imel pred seboj predvsem življenje in prihodnost mladega človeka, še zlasti mladega pripadnika naše skupnosti.

Peter Rustja

Kratke

Slovensko stalno gledališče dobilo priznanje pravne osebnosti

Dne 17. marca je upravni svet Slovenskega stalnega gledališča na redni seji pripravil bilanco za leto 2005. Obračun opravljenega dela končno kaže pozitivne rezultate, kar predstavlja bistveni pogoj za ohranitev nadaljnje inštitucionalne podpore - brezobrestnega posojila Občine - in osnovo za optimistično gledanje na vsestransko dejavnost v prihodnjih sezonah.

Tudi na podlagi ugodnega položaja je Dežela F-JK sprejela odločitev primarnega pomena, ki predstavlja jamstvo za bodoče ustvarjanje in plodno razmišljanje o ohranitvi in razvoju zgodovinske slovenske gledališke ustanove. Predsednik SSG Boris Kuret je seznanil člane odbora z dekretom predsednika Dežele FJK Riccarda Illyja, ki je podelil Slovenskemu stalnemu gledališču status pravne osebnosti. Priznanje predstavlja izjemni dosežek v zgodovini tržaškega gledališča, ki se je daljši čas borilo za pridobitev tega položaja. Ob tej priložnosti gre misel na prizadevanje pokojnega predsednika Filiberta Benedetiča, ki je razumel pomen tega priznanja za zagotovitev solidnejših pravnih in torej delovnih osnov. Gledališče bo zdaj delovalo pod strožjim nadzorovanjem; upravni odbor izraža ob tej priložnosti svoje zadovoljstvo in se bo v prihodnje zavzemalo za utrjevanje gmotnih razmer gledališča.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

To vejo z oljčnega drevesa
so do človeškega rodu
poslala ublažena nebesa
v poroštvo sprave in miru. -
Miru simbol si tudi nam!
Glej, prišla oljčna je nedelja,
in polne srčnega veselja
vrviyo trume v božji hram.

(Oljki)

Za naš jezik

Pridevnik in pristavek

Vsi vemo, da se pridevnik sklanja skupaj s samostalnikom, zraven katerega stoji, npr. Občudovala sem **dobrega šahista**. Prijatelj je bil na obisku **pri dobrem šahistu**. Mogoče je manj znano, da obstaja **pristavčna fraza** ali **pristavek**, ki se nanaša na neki samostalnik in se tudi sklanja skupaj z njim, npr. Obiskali smo hišo **Franceta Prešerna, največjega slovenskega pesnika**. V Kranju so postavili spomenik **Francetu Prešernu, največjemu slovenskemu pesniku**.

Pred nedavnim sem prejela razglednico: Najlepše pozdrave **iz Ženeve, prijetno mesto** ob jezeru. Pristavek (prijetno mesto ob jezeru) bi moral biti v istem sklonu kot Ženeva, na katero se nanaša. Torej: Najlepše pozdrave **iz Ženeve, prijetnega mesta** ob jezeru.

V časopisu sem brala: Pianistka je nastopila v paru z **violinistom**, član londonskega Simfoničnega orkestra. Tudi tu se pristavek (član londonskega Simfoničnega orkestra) ne ujema s samostalnikom, na katerega se nanaša (z violinistom), ampak je v prvem sklonu. Pravilno je: Pianistka je nastopila v paru z **violinistom, članom** londonskega Simfoničnega orkestra.

Dušan Nečak – Božo Repe

PRELOM: 1914-1918; Svet in Slovenci v 1. svetovni vojni

Pred kakim poldrugim mesecem je bila v prostorih Mladinske knjige v Ljubljani predstavitev novega dela zgodovinarjev Dušana Nečaka in Boža Repeta o Slovencih in mednarodni situaciji v času pred in med prvo svetovno vojno. Knjiga je izšla pri založbi Sophia tik pred koncem leta 2005. Gre za lično, približno tristo strani obsega estetskega videza, ki takoj pritegne bralčovo pozornost. Avtorja knjige sta že uveljavljena profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani, dr. Nečak predava občo zgodovino po letu 1918, dr. Repe pa sodobno slovensko zgodovino. Oba sta objavila kopicico znanstvenih in strokovnih člankov ter več knjig in učbenikov, ki obravnavajo predvsem zgodovinska vprašanja 20. stoletja. Spričo dejstva, da je zgodovina zadnjega stoletja prepolna najrazličnejših bolj ali manj tragičnih dogodkov (vojn), katastrof svetov-

nih razsežnosti, odločilnih prelomnic in intenzivnih ideoloških konfrontacij, je dokaj presenetljivo, da sta se zgodovinarja takega formata lotila teme, ki je (na)splošno obdelana skoraj do mozga, da je na knjižnih policah cela vrsta knjig in razi-

Dušan Nečak

skav o prvi svetovni vojni, skratka marsikomu se zdi skoraj neverjetno, da bi se o tej sicer privlačni temi lahko odkrilo še kaj novega. In vendar je predno-

st te publikacije prav njena sintetičnost brez posploševanja, zaokroženost izbrane tematike, dovršena sistemska dodelava, sposobnost ločevanja bistvenega od nebistvenega, lahko bi rekel, da imamo pred sabo priročnik o prvi vojni, kjer je nemara zbrano vse tisto, kar je za nekoliko bolj zahtevnega poznavalca zgodovinskih tem nujno vedeti brez nepotrebnih podrobnosti ali suhoparnega podatkarstva. Knjiga je bržkone nastala tudi kot sad dolgoletnih spoznanj in soočanj s to snovjo, saj je prva svetovna vojna ena izmed glavnih tem predavanj (obeh avtorjev) na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete. Ne glede na omenjene konsideracije je vloga te knjige večplastna: za poznavalca je lahko le osvežitev nekaterih tem ali drugačen, osebni pogled na določeno temo, za študenta obvezna literatura, za t.i. "laika" pa bazni tekst, izhodišče za kasnejše možno širjenje, poglobljanje v razne smeri, ne nazadnje lahko beremo knjigo

kot "roman" o nekem obdobju. Knjiga je razdeljena na šest poglavij: uvodno poglavje zaobjema informacije o splošni politični situaciji na začetku 19. stoletja s posebnim poudarkom na rusko-japonski vojni, Slovencih v Habsburški monarhiji in napetostih na Balkanu. Sledi obravnava same (velike) vojne, začenši z atentatom, vojaškimi operacijami in posameznimi frontami. Še najbolj zanimivi sta poglavji o Slovencih v vojni, še bolj pa tisto neposredno po njej, to je slovensko mejno vprašanje in zaton trilateralnega koncepta z ustanovitvijo jugoslovanske države. Tu je mogoče najti marsikatero informacijo ali podatek, ki sta ga avtorja spričo določene časovne distance lahko definirala bolj objektivno in strukturalno. Zaradi sintetične obravnave in skrcenega vsebinskega obsega je knjiga brez vsakršne nepotrebne gostobesednosti ali golega podatkarstva, plemenitijo pa jo številne črno-bele fotografije, zaradi katerih je branje bolj zanimivo, razumevanje teksta pa lažje. Sicer pa je pozornemu bralcu mogoče določiti težo in doprinos enega oziroma drugega avtorja. Prepoznata se po stilu, v glavnem pa dr. Nečak obravnava splošni del, dr. Repe pa specifično "slovenskega".

Adrijan Pahor

Srečanja z glasbo

Slovaški orkester v Gorici

Slovensky komorny orkester iz Bratislave in pianist Sijavuš Gadžijev sta 23. marca v Kulturnem centru L. Bratuž zaključila Srečanje z glasbo 2005-2006. Orkester in sijajni koncertant sta dodatno obogatila letošnje dobro zasnovano in uspešno izpeljano koncertno sezono. Slovaški komorni orkester je nastal leta 1960. Sam in skupaj s priznanimi solisti je izvedel številne turnee po Evropi in drugih celinah. Posnel je več kot 100 plošč s skladbami iz najrazličnejših obdobij. Od

leta 2001 je njegov umetniški vodja violinist Ewald Danel, ki kot solist in kot dirigent nastopa s pomembnimi slovaškimi in tujimi orkestri ter je bil soustanovitelj številnih komornih ansamblov. Pianist Sijavuš Gadžijev, rojen v Azerbajdžanu, je po končanem študiju in izpopolnjevanju na znamenitem moskovskem konservatoriju Čajkovskij prav tam začel s pedagoškim delom. Obenem je vodil seminarje in izpopolnjevalne tečaje v raznih evropskih

državah in v ZDA. Veliko je koncertiral kot solist in z orkestri pod vodstvom slavnih dirigentov. Od leta 1994 živi in deluje v zapadni Evropi. Njegovo pedagoško delo pri Slovenskem centru za glasbeno vzgojo E. Komel je zelo dragoceno. Leta 2000 je dal pobudo za ustanovitev zdaj že uveljavljene klavirskega tekmovanja, poimenovanega po G. Pecarju. Prvi del goriškega koncerta je bil posvečen W. A. Mozartu ob 205-letnici njegovega rojstva, drugi pa slovaški in češki glasbeni ustvarjalnosti. Poslušali smo Mozartov Divertimento v F-duru in Koncert za klavir in orkester v C-duru KV 415, pri katerem je prevladovala blesteča vloga pianista Gadžijeva. V drugem delu je Slovaški

komorni orkester najprej predstavil slovaškega skladatelja Ilija Zeljenka, in sicer njegovo skladbo Musica slovaca, za katero je dobil navdih v slovaški narodni glasbi. Sledila je Suita za godala, ki jo je češki skladatelj Leoš Janaček uglasbil pod vplivom Smetanove in Dvorakove glasbe. Tako pri Zeljenkovi kot pri Janačkovi skladbi je bil opazen tipični slovanski melos. Zadnji je bil na sporedu zanimivi Beatles Concerto grosso št. 1 češkega, zdaj v Kanadi živečega skladatelja Petra Breinerja. Delo vsebuje znane motive angleških Beatlesov. Kakor že drugi poper je tudi ta sklepni koncert letošnjih Srečanj z glasbo goriške poslušalce in ljubitelje klasične glasbe zadovoljil in navdušil.

AB

glasbena matica

MEŠANI ZBOR
AKADEMIJE ZA GLASBO
IZ LJUBLJANE

Dirigent: Marko Vatovec

11. aprila 2006 - ob 20.30
Kulturni dom v Gorici

ABONMAJSKA KONCERTNA SEZONA 2005/2006

PORGIZATELJA KONCERTIN

KB 1909

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel / Snovanja

Ustvarjalen odgovor na pereče stanje

“Kljub hudi finančni in prostorski stiski smo na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel odločili, da na težave odgovorimo z delom. Da dokažemo javnim upraviteljem, da smo, da delamo in želimo delati še bolje!” To osrednjo misel je v ponedeljek, 3. t.m., poudaril ravnatelj SCGV Komel na tiskovni konferenci, na kateri so predstavili nov niz glasbenih prireditvev z imenom Snovanja 2006. Rutinsko delo utruja, je poudaril Kerševan, “zato so potrebne nove spodbude, novi pedagoški prijemi, na dan mora priti domišljija.” Pomembno je, da se ideja rodi, razvija in uresničuje. Da šola doživlja perečo krizo, “ki je sad njenega uspešnega delovanja,” je poudaril tudi predsednik Saša Quinzi. “Nočemo se predati malodušju, ampak reagirati z upanjem v rešitev težav, saj naše delo sloni na navdušenem zagonu učiteljev.” O Mladinskem zboru Emil Komel je spregovorila Da-

mijana Čevdek, o skupini Musicum pa njen predsednik Marko Gus. Srečanja so namenjena v prvi vrsti gojencem, pa tudi vsem prijateljem lepe glasbe, saj gre za prave estetske “poslastice”.

SPORED:

1) petek, 7. aprila 2006, ob 19. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž: **PAVLE KALAN, GLASBENE MISLI ZA MLADINO.** Pred letom preminuli glasbenik Pavle Kalan je na Slovenskem globoko posegel na področje pedagogike in mladinske glasbene literature. Na prireditvi bomo izvajali izbor iz njegove skladateljske zapuščine in predstavili novo notno publikacijo *Glasbene misli za mladino. Recitatorji Odra 90* bodo brali iz *Kalaneve knjige spominov Med glasbo in besedo (GM Ljubljana 2005)*.

2) sredo, 12. aprila 2006, ob 20. uri, dvorana pokrajinskega

muzeja na Goriškem gradu: **OB KLAVIRJU.** Predstavi se klavirski razred prof. Sijavuša Gadžijeva. Tradicionalno srečanje z izbranimi učenci je vedno odmeven dogodek, ki priča, da skriva tudi naš grobat potencial.

3) sredo, 19. aprila 2006, ob 20. uri, v KC Lojze Bratuž: **ORKESTER SREDNJE GLASBENE ŠOLE LJUBLJANA.** Koncert ponujamo predvsem naši študirajoči mladini kot zgled kakovostnega nivoja mladih glasbenikov v tej osrednji slovenski ustanovi. Kot solist bo

igral mladi goriški pianist Anže Vrabec, dirigent Tomaž Habe.

4) petek, 5. maja 2006, ob 20. uri, v dvorani pokrajinskih muzejev: **KLAVIRSKI RECITAL - ALEXANDER GADŽIJEV.** Alexander Gadžijev se je srečal z glasbo v družinskem okolju,

movanjih. Ob koncertu bo izšla njegova prva zgoščenka. Vodja zborja je Damijana Čevdek, z zborom stalno sodeluje pianistka Dalia Vodice.

6) sobota, 13. maja 2006, ob 20. uri, v dvorani goriških grofov: **PEVSKA SKUPINA MUSICUM.** PO SLEDOVIH RENESANSE:

GALLUS, PURCELL, DOWLAND. Skupina je članica ArsAteljeja in jo sestavljajo nekdanji učenci. Skupina z resnim pristopom in kakovostnim vodstvom Matjaža Ščeka vsako leto ponuja originalno zasnovan koncertni večer. Ob koncertu bodo predstavili svojo drugo zgoščenko.

7) petek, 26. maja 2006, ob 20. uri, v KC Lojze Bratuž: **LIEBER WOLFI.** Dragi Wolffi, ob tvojem prazniku smo se želeli pogledati v čudoviti svet tvoje glasbe. Danes zvečer ti želimo prikazati sadove svojega dela: igrali bomo na klavir in violino, skupno muzicirali in peli. V naši družbi bosta tudi igrala Antonella Cerminara in režiser Diego De Brea.

8) sredo, 31. maja 2006, ob 20.

uri, v dvorani pokrajinskih muzejev: **SIMONE PERAZ, KLAVIRSKI RECITAL.** Doma iz Pordenona, študira muzikologijo na goriški fakulteti videmske univerze DAMS. Vzpono študira klavir na Centru Komel (prof. Gadžijev). Na koncertu bo predstavil svoj diplomski program: Beethoven, Chopin, Franck, Debussy.

9) četrtek, 15. junija 2006, ob 20. uri, v Avditoriju furlanske kulture: **GLASBENI MOZAIK.** Tradicionalni zaključni šolski nastop bodo oblikovali najboljši dijaki različnih oddelkov. Solistične točke se bodo prepletale z igro različnih komornih skupin, šolskega orkestra, pevskih skupin in plesnega oddelka.

10) nedelja, 25. junija 2006, ob 20. uri, v cerkvi sv. Ivana: **AMADEUS ALI BOŽANSKI MOZART.** Cerkev sv. Ivana, sedež slovenske duhovnije v Gorici, je vsakoletno prizorišče glasbenega srečanja ob koncu šolskega leta. Obletnica Mozartovega rojstva daje priložnost, da se pogledamo v njegovo obširno in dragoceno zapuščino. Solisti, komorne skupine in orkester ArsAteljeja bodo tokrat razkrivali lepoto Mozartove sakralne glasbe. Dirigent je Marco Feruglio.

11) petek, 7. julija 2006, ob 20.30, v dvorani pokrajinskih muzejev: **GLASBENE AFINITE.** Igrajo učitelji SCGV Emil Komel.

Misli prof. Rudice Požar

Pesnik po milosti božji

Pred sto leti je v Gorici umrl slovenski duhovnik in pesnik Simon Gregorčič. Milina njegovih pesmi gotovo seže do srca vsakemu Slovincu. Gregorčič pa je poet predvsem svoje ožje zemlje Primorske, kar potrjuje tudi vzdevek “goriški slavček”. V zgodovini slovenskega slovstva lahko srečamo o Gregorčiču različne zapise, tudi take, ki težijo k vsaj delnemu razvednotenju njegove pesniške in s tem duhovne moči. A Gregorčič je bil predvsem sin primorskega ljudstva. V sebi je nosil bol človeka te zemlje, človeka, ki se je iz roda v rod mučil, da bi na tej zemlji preživel; vzljubil jo je in se neprestano bal zanjo. To je posebnost primorskega človeka, zato lahko le ta do dna dojame Gregorčičevo poezijo, ne kot “melanholično” ne kot izraz “pomanjkanja razumske volje”, pač pa kot sad globoke duhovnosti, bodi ko razmišlja o življenju, o človeški sreči, ljubezni ali človekovi minljivosti. Posebno Gregorčičevo rodoljubje je sad njegove

razumske zavesti in jasne osveščenosti o zgodovinski in socialni usodi ljudstva, iz katerega je izšel, mu z vso voljo in ljubeznijo služil kot dušni pastir in kot glasnik-poet. Gregorčičeva razmišljanja in izpovedna pesem izven kot tožba ali prošnja; ali ni vsaka tožba in prošnja le molitev? Gregorčičeve izpovedne in razmišljujoče pesmi so v svojem bistvu vprašanja, ki izhajajo iz notranje stiske pesnika samega, a se obenem tičejo notranje biti vsakega človeka. V razmišljanju je pesnik ponižen, zavedajoč se večnih pregrad, prek katerih človek ne more. Občuduje stvarstvo in v njem popolno harmonijo in ravnovesje, kjer ni potrebno ničesar dodati in ničesar odvzeti. Pesnikova veličastna izpoved pa je vera v življenje, ki ne mine, a preide v novo in večno. Bistvo in moč

Gregorčičeve lirike je prav v tem, da je zmožen vdihniti v svojo poezijo tisto pristno čustvo, ki je vtakno tako v izpovedno kot v domovinsko pesem. Vsa Gregorčičeva pesniška estetika je izvorna, vezana na globoko doživljanje, iz katerega je

lahko nastala tako izrazita melodioznost besede in verza. Mnoge Gregorčičeve pesmi so ponarodele in tako so še hitreje prodrele v dušo ljudstva, zlasti primorskega. Kdo ne pozna vzvišene pesmi Soči, spesnene v obliki slovenskega nagovora reki, ki krasí domačo zemljo med planinami, prek ravnin, do morja? V planinah je tok reke vesel, reka teče še po čisto slovenskem svetu, “a ko priteče na ravnine, tam jo “živa radost mine”. Pesnik ve za njeno bol, reka namreč teče “prek grobov slovenskega domovja”. Napoveduje boje za to zemljo in se boji zanjo. Reko bo pojila kri slovenskih mož, zato jo poziva na pomoč. Gregorčič jasno izpoveduje hrepenenje po svobodni slovenski zemlji, ki so jo poselili tujci. Z domovinsko mislijo je krepil narodno

zavest v ljudeh, ljubezen do materinega jezika in slovenske zemlje. V pesmi V pepelnici noči je slovenskemu narodu nakazal socialno in narodno vstajenje, ki si ga je slovensko ljudstvo zaslužilo s stoletnim trpljenjem. Gregorčičevo hrepenenje po svobodni domovini se je uresničilo. Danes imamo samostojno slovensko državo, ki je v skupnosti Evrope. Meja ni več med nami, zato bi bilo pričakovati močno prizadevanje za tesnejše slovensko povezovanje, skupno krepitev narodne zavesti in skrb za ljubezen do slovenskega jezika. Brez jezika ni naroda in kako osiromašen bi bil narod, če bi le v tujem jeziku izražal svoje znanstvene in druge miselne dosežke. Rodoljubna misel je zdravi del naroda, ki nosi v sebi vse vrednote preteklih rodov. Če ne ljubimo materinega jezika, smo opeharjeni za skupek duhovnih vrednot, ki so se iz preteklosti v današnji čas prenašale prek lastnega jezika. Če ne gojimo v sebi ljubezni do lastnega jezika,

nam tudi ni več mar za narod, iz katerega smo izšli. In ne moremo docela dojeti ljubezni Gregorčiča, pa tudi drugih slovenskih književnikov, do slovenskega jezika in skrbi, da ne bi izginil skupaj s slovensko zemljo. Rodoljubna misel nam je tudi danes še kako potrebna. Slovenski narod preživimo med male narode. Razpet je tudi med sosednje države, ki niso naklonjene slovenskim narodnim skupnostim. Če se hočemo ohraniti kot narod, se moramo zavedati, da nimamo drugega orožja kot materin jezik, ljubezen do lastnega naroda in zemlje, kolikor jo je še ostalo. Gregorčičeva rodoljubna misel ostaja živa tudi za današnji čas. Skupaj z drugimi slovenskimi književniki je bil varuh jezika in s tem naroda. In če je bil pesnik po Božji volji, je bil tudi varuh naroda, ki se je ohranil po Božji volji. Zato čuvajmo ga, vsak po svoji moči. Bodimo prepričani, da rodoljubje ni nacionalizem. Nacionalizem je sovraštvo, rodoljubje je ljubezen.

B. L.

gledališka sezona

dan, 6. aprila ob 20.30
Fausto Paravidino
TIHOBITJE V JARKU
Režiserka Nenni Delmestre
Z italijanskimi nadnapii
Aktualna drama-kriminalka Fausta Paravidina, enega od najbolj zanimivih talentov sodobne gledališke scene v režiji hrvaške režiserke Nenni Delmestre.
Ena od najbolj uspešnih predstav letošnje sezone SSG!

petek, 7. aprila ob 20.30
Zijah Sokolović
MEĐUIGRE 0-24
kabaret mednarodno priznanega bosansko-avstrijskega igralca in režiserja

Servantesove “medigre” so bile majhne, kratke predstave med odmori velikih, dolgih predstav in so predstavljale “odmor, pavzo” za gledalce. “Medigre 00-24” pa so majhna, kratka razmišljanja v odmorih med dolgimi in velikimi življenjskimi obveznostmi.

sobota, 8. aprila ob 20.30
ANA POPOVIĆ
& Max De Bernardi Blues Machine

Kitaristka in pevka Ana Popović, rojena v Beogradu, zdaj živi in deluje v Amsterdamu. Posnela je tri cd plošče, v katerih se njen slog spreminja od bluesa do pop-rockovskih izrazov. Ana je bila prva evropska nominiranka za nagrado “Najboljši blues umetnik” na Handy Award Show v Memphisu, Tennessee.

nedelja, 9. aprila ob 16.00
Gostovanje Dramskega odseka prosvetnega društva Štandrež
Aldo Nikolaj
STARA GARDA
Režiser Janez Starina

Je starost veselje ali prekletstvo, je hrepenenje, ki je usmerjeno v preteklost ali prihodnost? Ko se bo odprla zavesa, bodo o tem razmišljali Majda, Božo in Marko, oprostite, Ambra, Libero in Luigi. Prestava, ki je bila nagrajena na 43. Linhartovem srečanju gledaliških skupin.

VOLITVE Izjava

Rosato o nas

V sredo, 29. marca, je stranka Marjetice, v kateri se prepozna tudi stranka Slovenska skupnost, v openski restavraciji Veto priredila srečanje z volilci. Stranko so zastopali njeni kandidati na skrajnih državnih in upravnih volitvah. Prisotne sta med drugimi nagovorila kandidat Marjetice za senat Cristiano Degano in levosredinski kandidat za mesto tržaškega župana Ettore Rosato. Slednjega smo zaprosili za krajšo izjavo glede izvajanja zaščitnega zakona in izdajanja dvojezičnih osebnih izkaznic.

Kako bo vaša občinska uprava izvajala zaščitni zakon za slovensko manjšino?

Zaščitni zakon je pač zakon in treba ga je spoštovati in izvajati. Zdi se neverjetno, da obstaja občinska uprava, ki ne spoštuje zakona. Naša uprava pa bo zakon dosledno izvajala.

Bo vaša občinska uprava izdajala tudi dvojezične osebne izkaznice? Težave se namreč pojavljajo tudi pri novih

elektronskih izkaznicah, saj se slovenska imena s šumevci ne izpisujejo pravilno.

S tem ne bo nikakršnih težav. Prav je, da kdor hoče dvojezično osebno izkaznico, le-to tudi dobi. Iz vsega tega se zganja prevelika politična polemika, ki je jalova glede napredovanja kulture sobivanja v našem mestu. Prepričani smo, da je bogastvo Trsta v tem, da v njem soobstaja več kultur, ob italijanski tudi slovenska. Kdor tega ni razumel, potem ni razumel, kateri so temelji Evropske zveze in kaj je zapisano v genih našega mesta. Zato je prav, da taki ljudje ne zasedajo več vodilnih položajev v našem mestu.

Neuradno smo tudi izvedeli, da ima Ettore Rosato namen, da kot eno svojih prvih potez na županskem mestu odredi pristojnim občinskim službam, naj počistijo žaljiv napis "S'ciavi nei forni", ki že več kot leto dni "pozdravlja" mimoidoče in mimovozeče pri openskem Obelisku.

Primož Sturman

Kratke

NŠK v svetoivanski Narodni dom?

Obiskovalci Narodne in študijske knjižnice zaskrbljeno spremljajo poročila sredstev množičnega obveščanja, prek katerih so izvedeli za predlog o selitvi NŠK v Narodni dom pri Sv. Ivanu. Podpisniki peticije predlogu nasprotujejo, saj menijo, da mora NŠK zaradi svojega kulturnega poslanstva in storitev, ki jih nudi, nujno ostati v tržaškem mestnem središču. Za morebitno selitev iz sedanjih prostorov bi se po njihovem mnenju morali izreči člani NŠK na osnovi strokovnih ne pa drugih razlogov.

Razstava Kamen-Kras v devinskem gradu

Do Velike noči (16. t.m.), bo od 9.30 do 17.30 v devinskem gradu na ogled zelo lepa razstava kamnoseških izdelkov, likovnih umetnin v kraškem kamnu in kamnite umetne obrti. Na razstavi se predstavljajo kraška

kamnoseška podjetja Caharija, Gramar, K Marmi, Kajzer Marmi, Tecnomarmi, Zidarič Marmi; razstavljala pa so tudi dela kamnosekov ter kiparjev Pavla Hrovatina, Andreja Mervica ter Erika Vidalijsa. O razstavi več prihodnjic.

In memoriam

Gospa Danica Kukanja

Naše vrste se redčijo. Po gospe Almi in prijateljici Sabini nas je zapustila še naša "veteranka", gospa Danica Kukanja. K domačemu cerkvenemu zboru je pristopila daljnega leta 1938 in mu ostala zvesta do konca.

Le kdo naj bi v nedeljo, 26. marca, slutil, da bo to njena zadnja, na našem koru... in v njenem življenju?

Odšla je nepričakovano, samo dan po svojem osemdesetem rojstnem dnevu, tako rekoč sredi veselega praznovanja, še polna lepih vtisov in ganjenosti ob prejemu toliko čestitk, daril, toplih želja.

Na svidenje, gospa Danica! V spominu nam bo ostal Vaš prijazen nasmeh.

Pevke

VOLITVE Rajonski sveti

Beseda kandidatom

V prejšnji številki Novega glasa smo petim kandidatom za tržaške rajonske svete postavili dve vprašanji o problemih, s katerimi se soočajo Slovenci v svojih okrajih in o pomenu izvolitve slovenskega rajonskega svetovaleca. O tem smo se pogovorili še z ostalimi kandidati Slovenske skupnosti za rajonske svete ter z nekdanjim predsednikom rajonskega sveta za Zahodni Kras Zoranom Sosičem, ki se z odlično izkušnjo vodenja pomembne krajevne javne uprave predstavlja na pokrajinskih volitvah kot neodvisen kandidat Slovenske skupnosti.

BORIS SLAMA: Slovenci in zastopniki opozicije smo se v tej mandatni dobi v našem šentjakobskem rajonskem svetu soočali z dejstvom, da zastopniki večine sploh niso bili korektni. Slovenci v rajonskem svetu smo od vsega začetka menili, da je naša dolžnost reševati, kar je bilo mogoče. Na marsikaterem področju smo posegli in smo pripravljali pripombe in resolucije, na primer, ko je šlo za ureditev Trga Goldoni ali trga pred cerkvijo sv. Jakoba. Na nobeno našo utemljeno pripombo pa ni bilo odziva ne odgovora. Niti v poštev jih niso vzeli!

Izvolitev slovenskega kandidata je torej nujna! Tu delujejo občinske jasli, vrtec in šole s sloven-

postavi ni osebja, ki bi poznalo slovenski jezik, na sejah rajonskega sveta pa ni prevajalca in ne nazadnje že omenjena osnovna šola je še danes v sramoto tej občinski upravi. Poleg tega javna razsvetljava potrebuje posodobitve, ponekod ni urejenega greznicega sistema, nekateri okraj nimajo plina... Kar nekaj svojih želja sem uresničil. Rokave pa si bo treba zavihati tudi v naslednji mandatni dobi, volivci morajo smotno in brez razpršitve glasov izbrati kandidata.

ALEKSANDER FURLAN: Slovenci v Barkovljah, na Greti, Kolonji, Škorklji in Ferlugih stanujejo v bolj odročnih krajih, na klancih, občinska uprava pa temu področju ne posveča primerne pozornosti, česar ne moremo trditi za obalni pas. Naj ob tem dodam, da je na pobudo opozicije

Aleksander Furlan

naš rajonski svet sprejel določilo, po katerem izdajamo mnenje za gradbena dovoljenja le domačinom, o novogradnjah pa smo dajali negativna mnenja. Ob tem bi rad poudaril, da stranka SSK odlikuje izreden posluš za kandidature domačinov, ki edini poznajo naše ozemlje. SSK je v prejšnji mandatni dobi zagotovila vsaj enega Slovence v vseh rajonskih svetih, v nekaterih primerih pa je bil ta celo edini domačin.

Veliko ostaja nerešenih vprašanj v našem rajonu, med katerimi naj omenim le vidnost slovenske manjšine. Edini slovenski javni napis v Barkovljah je v parku ob morju postavila Illyjeva uprava v spomin na msgr. Matijo Škabarja! Odprta ostaja tudi zahteva po slovenskem tolmaču na sejah rajonskega sveta. Za spoštovanje in uveljavitev slovenske narodne skupnosti bo treba še veliko storiti!

ALJOŠA STERGONŠEK (neodvisen): Ureditev cest, javne razsvetljave, večja skrb za šolska po-

slojpa, dvojezični javni napisi so le nekateri odprti problemi rajonskega sveta za vzhodni Kras. Slovenci pa se moramo poleg tega še dnevno boriti za svoje pravice. Doseči moramo spoštovanje in uresničevanje vseh zakonov, ki ščitijo in valorizirajo

Zoran Sosič

našo prisotnost!

Izvolitev Slovencev je seveda pomembna v vsaki obliki javne uprave, rad bi pa poudaril, da je prisotnost Slovencev izredno pomembna povsod in v vsaki ustanovi, ki je lahko v korist manjšini. Ne gre tu za prisotnost strank, a Slovencev!

EDVARD KRAPEŽ: Mislim, da je glavni problem, s katerim se Slovenci soočajo v rajonskem svetu, uporaba materinščine. To predvideva tudi zaščitni zakon, kate-

Boris Slama

rega se ne moremo doslej posluževati. Drugi problem je seganje po slovenski zemlji za razne javne strukture: gradnja novih cest, bolnišnic, športnih objektov, parkirišč, raznih javnih centrov. Po eni strani to bogati celotno skupnost, po drugi strani pa siromaši manjšino. Vemo, da narod brez svoje zemlje težko preživi.

Izvolitev slovenskega predstavnika v rajonskem svetu je zelo pomembna in prav zato mora-

Edvard Krapež

mo imeti svoje predstavnike tam, kjer se kroji tudi naša usoda, to je v politiki. Ne smemo postati samo folklorna skupina, a niti etnični rezervat (Indijanci v ZDA).

ZORAN SOSIČ: Na pokrajinski ravni smo Slovenci v bistvu nepriznani in prezirani. Sedanja desnosredinska uprava nam prisotnost sistematično briše. Že po enojezičnih smerokazih, ki jih nameščajo po pokrajinskih cestah, in po odnosu do slovenskih

Aljoša Stergonšek

šol, je dobro razviden odnos, ki ga imajo do nas. Verjamem, da bo zmagala leve sredine prinesla vrsto novosti v tej smeri, saj ne gre za nič drugega kot za osnovna načela demokracije, da narodnostni skupnosti priznajo, kar ji po zakonih in zdravi pameti pripada! Ko pa bi žal zmagala desna koalicija, jim bomo morali z našim delovanjem dokazati predvsem to, da je večina ljudi proti njihovi politiki asimilacije! Sožitje med tu živčima narodoma bo v pokrajinskem svetu moja prva skrb, prizadeval si bom, da bi tudi v italijanskih šolah imeli na programu spoznavanje slovenskega jezika in kulture, saj se je treba sožitja učiti že od mladih nog. Pa naj omenim še redno vzdrževanje cest, šolskih, športnih in drugih poslopij in skrb za kmetijstvo, ki ga moramo podpirati v vseh njegovih oblikah. V tej luči kakršnokoli restriktivna oblika kraškega parka le škoduje in negativno vpliva na sodobni harmonični razvoj Krasa.

TRST Predstavitev filma

Moretti o "Kajmanu" in o Italiji

Letošnje priprave na italijanske parlamentarne volitve potekajo izrazito po sredstvih javnega obveščanja.

Poleg časopisov in televizije se je interes politike oziroma politikov preusmeril v zadnjem času še na film, točneje na film Nannija Morettija Kajman. Morettjevo filmsko delovanje se je začelo v sedemdesetih letih preteklega stoletja, ko je z denarjem, ki si ga je prislužil s prodajo zbirke znamk, kupil malo filmsko kamero ter posnel film o eksistencialnih dilemah svoje generacije, ki je bila tako kot sedaj razpeta med filmom, politikom in seveda zasebnim življenjem.

Ta trojica elementov je prisotna tudi v najnovejšem filmu, ki pa ima kot vezno nit pri-

pravljanje filma o Silviu Berlusconi.

V četrtek, 30.3.2006, se je Mo-

retti mudil tudi v Trstu in Vid-

mu, kjer je občinstvu pojasnje-

val večplastnost filma, katere-

mu mnogi pripisujejo le poli-

tični vidik, to je kritiko delu Sil-

via Berlusconi.

Moretti ni zanikal, da se je fil-

Foto PR

ma lotil tudi zaradi dejstva, ker se je z Berlusconiem, ki ga v Italiji podpira ne manjšina, temveč polovica Italijanov,

spremenila tudi italijanska družba. Zaključne scene filma, ko po obsodbi Berlusconi vidimo v ozadju pogorišče, je seveda metafora, saj bi tudi po volilnem porazu Berlusconi nova večina morala temeljito delati, da se obnovi zaupanje tudi na medsebojni ravni v Italiji, ki je v zadnjih letih politično razdeljena na dva dela.

Peter Rustja

Srečanje manjšinskih šol

Eurosnow 2006

V nedeljo, 19.3.2006, so se učenci tretjega razreda Državne nižje srednje šole Igo Gruden iz Nabrežine odpravili na srečanje manjšinskih šol Eurosnow 2006.

Srečanje so priredili Ladinci v kraju San Virgilio di Marebbe. Poleg nabrežinskih dijakov, ki so se na srečanje podali v spremstvu prof. Nadje Doljak, ravnateljica Marka Jarca in glasbene skupine Mali kraški muzikantje, so se na snegu zbrali mladi iz različnih manjšinskih stvarnosti, od Bretoncev pa do Samijev iz Švedske. Eurosnow 2006 je bila Evrosola na snegu, sicer pa so se mladi preizkusili ne le v spretnostih, ki

so potekale na snegu, a mpak tu-

di v bazenu, ki prav tako kot sneg spada med značilne ponudbe smučarskih krajev. Poleg tega pa so mladi udeleženci Eurosnow 2006 spoznali po-

dincev med lovom na zaklad v Ladinskem muzeju v Ciastel de Tor.

Športnemu programu je sledil tudi kulturni, na katerem so se udeleženci predstavili z glasbo (nabrežinska šola je v ta namen imela s sabo narodno-zabavni ansambel...) in besedo.

Za udeležence je bil Eurosnow 2006 prvo srečanje s pestro stvarnostjo evropskih manjšin. Zavest, da v Evropi obstajajo skupnosti v podobnem položaju, kot je naš, nedvomno krepi zavest, da vendarle biti pripadnik neke manjšinske narodne skupnosti je bolj pravilo kot izjema v Evropi.

PR

SV. IVAN Društvo Škamperle

Ob bližnjih volitvah

Na pobudo svetoivanskega Prosvetnega društva Škamperle in Športnega združenja Bor se je v torek zvečer skupina petih časnikarjev srečala na temo Novi volilni zakon in možnost vpliva na izvolitev slovenskih kandidatov v italijanski parlament.

Ker slovenski kandidati nastopajo izključno na listah leve sredine, je še toliko bolj utemeljeno pričakovanje, so menili Lojze Abram, Derago Gašperlin, Sergij Pahor, Sergij Premru in Saša Rudolf, da svoje glasove slovenski volilci preusmerijo na kandidate, ki imajo realno možnost za izvolitev. Še posebej pa je pomembno, da se množično udeležimo voli-

tev, saj lahko le na ta način spremenimo izide, ki na prejšnjih parlamentarnih in tudi evropskih volitvah v naši deželi niso bili naklonjeni levi sredini.

Z novim volilnim zakonom, ki ga je izsilila desna sredina, imamo volilci okrnjene možnosti za izbiro kandidata, saj so vrstni red na kandidatih listah postavila tajništva strank.

Za poslansko zbornico večji del leve sredine nastopa s skupno listo Oljko. Prva na kandidatih listi je predstavnica Marjetice Rosy Bindi, drugi pa zastopnik Levih demokratov (LD) Miloš Budin. Obema je matematično zagotovljena izvolitev. Na ostalih levo-sredinskih listah, ki nastopajo

izven Oljke nihče od slovenskih kandidatov nima realnih možnosti za izvolitev.

Povsem drugačna pravila predvideva novi volilni zakon za senat, saj so bila okrožja zbrisana, določeno je le, da Furlaniji-Julijski krajini pripada 7 senatorjev, od teh jih koalicija, ki zmagala, izvoli 4, poražena koalicija pa 3. Prav zaradi tega stranke nastopajo z lastnimi listami in na glasovnicah bomo zamenjali iskali listo Oljke, zasledili pa bomo Hrast LD, Marjetico, listo Skupaj z Unijo (Sik in Zeleni), in Stranko komunistične prenovne.

Na podlagi združevanja strank zadnjih deželnih in evropskih volitev, ko ni nastopila Illyjeva lista, bi leva sredina v primeru zmage s polnim količnikom izvolila Pegorerja (Levi demokrati) in Bordona (Marjetica). Tretji senator bi z najvišjim ostanom pripadal SKP, in sicer senatorki Menapace,

ki pa naj bi mesto prepustila deželni odborniku Antonazi.

V boju za četrti senatni sedež bi bili po tem izračunu: Vecchi (Levi demokrati), Spetič (Skupaj z Unijo) in Degano (Marjetica). Vecchi, ki je doma iz Romagne, bi dosegel ostanek okrog 28.400 glasov, Spetič okrog 28.000 in Degano 16.400.

Slovenski glasovi bodo torej zelo pomembni, morda celo odločilni prav pri volitvah v senat.

Časnikarji, ki so posegli v razpravo, so poudarili potrebo, da se slovenski volilci seznanijo z realnim stanjem, saj se bodo le na podlagi tega lahko pravilno odločili. Nadalje je bilo tudi rečeno, da ideološke razlike po padcu berlinskega zidu ne ločujejo več naših ljudi v tolikšni meri kot v preteklosti, saj so Slovenci v Italiji v ogromni večini prepoznavamo v levo sredinski politiki.

BAMBIČEVA GALERIJA Razstavlja Jasna Merku'

Ženski svet v najglobljem pomenu besede

"Malo kdo je bil v Trstu zmožen ponazoriti na tak način ženski svet". Tako se je izrazila umetnostna kritičarka Marianna Accerboni glede del umetnice Jasne Merku', ki so jih predstavili v soboto minulega tedna v Bambičevi galeriji na Opčinah.

Rdeča nit, katere se je likovnica držala, je torej ženska v svoji najgloblji in najpopolnejši podobi - z eno samo besedo Muze, kot je razstavi ime. "Muze pomenijo pozitivne ženske lastnosti, ki se zrcalijo v osebah, ki jih srečujem na svoji vsakdanji življenjski poti. To tematiko globoko čutim v sebi in mislim, da gre tu za lastnosti, ki niso vezane samo za ženske zgolj v fizičnem pomenu besede, temveč na celotno člo-

Foto IG

veštvo, ki se razvija v smeri večje širine pogleda", nam je povedala umetnica. Velika večina razstavljenih del (ki bodo na ogled

do 12. aprila od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure) je nastala v zadnjem mesecu.

Avtorica se torej spušča v ženski svet, da bi pripo-

morjem, zvezdami in pripetljaji, ki vpletajo, a tudi nadgrajujejo vsakdanjost. Umetnica z večšino poteze - pravi Accerbonijeva - izraža lahkotnost in odločnost, smisel za igro in miselno prodornost. Ženskost in zavzetost označujejo njene Muze: utrujene junakinje, potrpežljive in radostne, ki jih označuje preko aluzij in barvne mimeze v pripovedni sintezi, ki se tako predstavlja le navidezno, v kolikor Jasna Merku' globinsko raziskuje tematiko ženskosti preko rahlega, a intenzivnega navdihla, preko sredstev izbranega eksperimentiranja ter posrečene intuicije. Rahločutnost barv - nežnih rožnatih, sinjih in podobnih odtentov - in lahkotnost elementov, ki jih je umetnica uporabljala pri snovanju svojih del - slama, vata, cvetno listje in drugo -, dajejo obiskovalcu Bambičeve galerije vtis, da so se po tistih prostorih sprehajale ravno skrivnostne umetniške muze.

Dodati gre, da je večer popestril glasbeni intermezzo dua Feri.

Igor Gregori

V Samatorci

Razstava domačinke Geni Gruden

Zadnje dni preteklega meseca smo bili v Samatorci pričrta odprtju razstave risb domačinke Geni Gruden. Če se ne motimo, je to druga samostojna razstava, ki jo umetnica, zaradi skromnosti, prireja v prostorih domačega kmečkega turizma. Številni gostje, znanci in prijatelji so pazljivo poslušali predstavitev, ki jo je podala prof. Ani Tretjak. Razstavljenе risbe, delo zadnjih let, kažejo na vedno večjo zrelost umetnice. Geni se je, kot je de-ja-

la Tretjakova, prebudila iz sna v zrelih letih, ko je pri sebi začutila, da je pravi čas za uresničitev lastnih sanj. Stopila je v skupino Magnet, kjer si je pridobila osnove risarske umetnosti. Z izredno voljo in vneto se je lotila likovne dejavnosti in z vztrajnostjo ter ljubeznijo izlivala svoja čustva na platno. Slike kažejo njeno navezanost na zemljo in človeka, ki na njej živi. "Preko barve naslikanih cvetov diha vonjave, ki nam odpirajo dušo, v krajinih pa

žarijo barve sonca.... Poetičnost skalnatih hribov in vode, kjer se v odsevu zibljeta čolnčička in vabita k razmišljanju in emotivnemu potovanju našega duha", je še dejala Tretjakova.

Prisotni so s ploskanjem dokazali svoje zadovoljstvo in resnično občudovanje slik te kraške umetnice, ki je kot za Salo začela slikati in v kratkem času dosegla res zavidljivo raven.

Domači kmečki turizem je v čast umetnici-gospodinjji priredil okusno pizaciko, tako da smo pri soti pri pogledu duha utešili tudi telo

ob zvokih harmonike.

Razstavo si je mogoče ogledati med odprtjem kmečkega turizma Žbogor.

Antek

Obvestila

ŠC Melanie Klein prireja velikonočno ustvarjalno delavnico, ki bo potekala v nedeljo, 9. aprila, od 10. do 16. ure. Delavnica je namenjena odraslim, ki bodo spoznali razne tehnike s katerimi bodo sami sestavili različne izdelke na temo velikonočnih praznikov. Za prijave in informacije: tel. 328 4559414, info@melanieklein.org.

Združenje prostovoljcev HOS-

PICE ADRIA ONLUS vabi na redni občni zbor, ki bo v sredo, 12. aprila, ob 16. uri v prvem in ob 17. uri ob drugem sklicanju v ulici

Mazzini 46.

SKD Vigred vabi od 8. do 12. aprila v Štalco v Šempolaju na razstavo velikonočnih razglednic in na prodajni sejem pirhov in ročnih del. Urnik sobota, ponedeljek, torek in sredo od 16. do 20. ure, v nedeljo od 15. do 18. ure.

Darovi

V počastitev spomina na najino predrago mamo Sonjo Stubel darujeva Pavel in Tanja 50,00 evrov za šolske sestre pri Sv. Ivanu v Trstu za potrebe vojnih sirot Balkanskih vojn v nekdanji Jugoslaviji.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ TRSTA

čestita

CERKVENEMU MEŠANEMU ZBORU SVETI JERNEJ

z Opčin in zborovodji JANKU BANU

za prvo mesto na 2. natečaju cerkvenega zborovskega petja

Bogomir Špacapan v Podgori,

OPZ KRAŠKI CVET iz Trebč, ki ga vodi s. Karmen Koren,

za prvo mesto in

OPZ LADJICA iz Devina, ki ga vodi Olga Tavčar,

pa za drugo mesto ter priznanje za najbolje podano slovensko

ljudsko pesem na natečaju Zlata grla v Gorici.

UMETNIKI ZA KARITAS

Škofijska karitas Koper in Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta vabita v ponedeljek, 10. aprila 2006, ob 20.30 na sedež društva v Trst, ulica Donizetti, na odprte prodajne razstave likovnih del, ki so nastala na Sinjem vrhu v XI. mednarodni likovni koloniji Umetniki za Karitas.

Razstavlja udeleženci kolonije, in sicer iz Slovenije Miha Boljka, Anka Hribar Košmerl, Marta Jakopič Kunaver, Azad Karim, Suzanne Kiraly Moss, Benjamin Kumprej, Nuša Lapajne, Polde Oblak, Jurij Selan, Maja Šubić in Nina Zuljan, iz Švedske Jože Stražar in Sumiko Kiyohara, iz Latvije pa Alina Asberga. Za en dan se je udeležencem na Sinjem vrhu pridružilo še 74 slikarjev in kiparjev, ki so poklonili svoja dela in so tako napredaj tudi njihove slike.

Umetnike bo predstavila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn.

Prireditev bo z besedo obogatil mag. Božo Rustja s predstavitev zbirke Zgodbe za dušo, s pesmijo pa Združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta.

Razstavo bo odprl tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Izkupiček prodanih del bo namenjen pomoči otrokom.

"...in kdor sprejme enega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme." (Mt 18,5)

Udeležite se in kupite slike, pomagali boste revnim otrokom!

Prejeli smo

O noju, slogi in komponentah

Rad bi se zahvalil g. Pavlu Ferlugi za prispevek o njojevi obrambi v Novem glasu 16. t.m.. Prisposoda se mi zdi, žal, zelo posrečena.

V zvezi s problemom (ne)organiziranosti naše narodne skupnosti na Tržaškem sem se tudi sam javil s pismom uredništvu Primorskega dnevnika že pred leti. Upal sem namreč, da bom sprožil splošno debato in s tem pripomogel h kakšni spremembi, pa ni bilo nikakega odziva. Navajal sem, kako so druge manjšine v Italiji in Evropi organizirane v lastnih nadideoloških strankah, in primerjal to dejstvo z našo razkropljenostjo med razne krovne organizacije in neštete komponente italijanskih strank, kar je celo v naprotju s pregovorom, ki velja pri domala vseh narodih (in je v trdih časih veljal tudi pri nas), da edino "V slogi je moč", kot nam vidno ponazarja že liktorski snop pri starih Rimljanih. Če pa splošno velja, da je le v slogi moč, sem se spraševal, je sploh mogoče, da je princip razkropljenosti za nas ugodnejši?

Prepričan sem, da bi nadideološka stranka, kot jo predlaga g. Ferluga, nudila marsikatero prednost. Ne bi na primer prišlo do sprenevedanja v zvezi s svetoivanskim Narodnim domom, imeli bi enotno predstavništvo, kot so ga večkrat urgirali tako

slovenski kot italijanski vladni politiki, tako da našim predstavnikom ne bi bilo treba se posluževati avtobusa, ko gredo na uradna srečanja, kot če bi predstavljali na milijone ljudi. Pa tudi sinergija v organiziranju ene same stranke bi bila še nadaljnja nezanemarljiva prednost. Izredno zanimiv je tudi dopis istrskega Italijana iz Kanade v Piccolu 16. t.m., ki trdi, da zakon, ki daje izseljenim Italijanom pravico voliti lastne predstavnike v italijanski parlament, lahko privede do razhajanj in sporov v doslej enotni italijanski skupnosti v tujini. Po njegovem mnenju bo neizbežen rezultat politike italijanskih strank: sektaštvo, strankarske delitve, demagogija, klike, protekcije, oportunistem, antagonizem, sovražnosti. Sumim, da med našimi komponentami ni bistveno drugače.

Če naša narodnostna skupnost ne namerava izrabiti navedenih prednosti združenja v enotno stranko, ne bo samo matica nemočna, a tudi nihče drug nam ne bo mogel pomagati. Se pravi, da je naš propad že vnaprej programiran. To bode še posebno v očih prav v tem predvolilnem času. Vprašanje je le: Nas bodo neizprosno ugonobili drugi, ali bomo prisiljeni voliti tako, da nas bodo - konec koncev - uničili "naši"?

Peter Merku'

DUNAJ Predstavitev knjige

Stefano Benni na literarni turneji

Stefano Benni je avtor, ki v nemško govorečem prostoru nagovarja veliko število bralcev morda prav zaradi dejstva, ker se v njegovih delih zrcali kompleksna slika sodobne italijanske družbe. Benni se v svojih delih poigrava z najbolj značilnimi italijanskimi družbenimi pojavi in jih nato oblikuje v nove, veliko bolj privlačne zgodbe.

V italijanskem predvolilnem času se je Stefano Benni odpravil na svojevrstno popotovanje po Švici, Nemčiji in Avstriji - na tako imenovani Wolf Sturm und Drang Tour. Najbolj zvesti bralci ga namreč ljubkovalno imenujejo kar il Lupo (torej volk - Wolf...), morda prav za-

radi dejstva, ker je na literarnem področju volk samotar. Kljub temu pa je - po poročilih

namškega tiska - Benni nagovoril tudi na nedavni turneji kar lepo krdele poslušalcev. Vzrok za promocijsko literarno turnejo po Nemčiji in Avstriji je bil izid nemškega prevoda knjige Achille pie veloce. Knjiga je v italijanskem izvorniku izšla že leta 2003, vsekakor pa gre za zgodbo, ki ni zastarala s časom.

V njej se Benni kritično dotakne raznih vprašanj, ki jih s podobnega zornega kota načenja Nanni Moretti v svojem novem filmu, in sicer analize pogoščiča sedanje družbe, ki ga je ustvaril "berlusconizem", prav tako kot Morettijev film pa je tudi Bennijeva knjiga tudi roman o ljubezni in prijateljstvu v sedanjih danih okoliščinah. Na predstavitev, ki je bila na Dunaju 21.3.2006, je Benni dejal, da bo na bližnjih volitvah glasoval za Prodi, ter napovedal pekoč poraz za desno-sredinsko koalicijo, sicer pa je previdno pristavil, da je do volitev še nekaj časa.

Peter Rustja

Prejeli smo

Pomanjkljiva bilateralna politika

To, da je italijanska vlada, pa čeprav je bil odsoten premier Berlusconi, zavrnila seznan o občinah, kjer naj bi uvedli dvojezičnost, je nedvomno boleče spoznanje, pa vendar do določene meje, saj vsak pameten politik je to lahko pričakoval. S formalnega vidika je vlada storila svoje, vsebinsko pa je potrdila svojo politiko in svoje odklonilne smernice do manjšine.

Tokrat se je končno oglašil meritoren predstavnik slovenske vlade, sam predsednik Janez Janša, ki je pisal Berlusconi, nato pa se z njim tudi sešel in ga opozoril na obveznosti v zvezi z manjšinskimi zakonoma. Korak je bil in je dobrodošel, žal pa "a priori" brezuspešen. V precejšnji meri tudi vprašljiv s tega vidika, ali je bilo sploh pametno poslati pismo nekaj dni pred volitvami in pred najbrže utemeljenim pričakovanjem, da bo oblast kmalu prevzela leva sredina. Se-

veda so žal možna tudi prese-
nečenja.

Tudi ta primer razkriva, kakor natiho trdijo tudi na slovenskem zunanem ministrstvu, da je zunanja politika države v zvezi s sosedno Italijo pomanjkljiva, predvsem pa zamudna. Primerov je nič koliko, dovolj se je spomniti zakona o Dnevu spomina, ki v prologu opisuje Slovenice in Hrvatice, pač v vseslovenskem krogu, kot agresorje, kriminalce, barbore in podobno. Vlada kot vlada ni o tem spregovorila besede. Parlament še manj. Hiba poleg politične, denimo v zvezi s predlogi, ki se pojavljajo o raznih povezavah na severnem Jadranu, pri čemer smo spet vselej zadnji ali pa na sploh ni, zadeva tudi gospodarsko sfero. Svojih iniciativ pa sploh nimamo.

Še v času federativne Jugoslavije smo nemalokrat bili priče stališču, da je Slovenija kot republika premalo hitra, pravočasna

in odločna pri raznih zlasti bilateralnih vprašanjih. Beograd je bil pogosto hitrejši, včasih prehitel, pa je s tem vendar naglašal svojo prisotnost in živo zainteresiranost. Spominjam se, ko smo v Beogradu jeseni leta 1946 pripravljali novo, dodatno ali pa sporno gradivo za Mirovno konferenco v Parizu, pa mi je Engelbert Besednjak bistro in pikro, kot je znal, poudarjal, da so slovenski osnutki v glavnem dobri, žal pa jih ne prežema otipljiv in dinamičen politični zagon. Res je sicer, da je italijanska delegacija v Parizu diskretno le priznala, da so naši materiali bolje pripravljene od italijanskih in da je njihova prednost v tem, da smo znali prepričljiveje združiti nekdanjo zgodovino in predloge, ki jih zdaj posredujemo.

No, zdaj se Slovenija nedvomno še kako trudi, da bi okrepila svoje mednarodno, glede na zadnje Drnovškove pobude, kar svetovno prepoznavnost. Ni kar tako, če smo predsedovali zasedanju OVSE-ja, in ne bo kar tako, če bo plenarno zasedanje Evropske unije čez dve leti v Ljubljani. Žal pa luknja, kjer se kopičijo bilateralna vprašanja, še zdaleč ni zamašena. V tako rekoč bilateralni smo pomanjkljivi in

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Veliko se nama jih je oddaljilo"

Po daljšem intervjuju se ustvari tisti čas, ko se približaš gostu, in včasih se prikrađejo taki trenutki, ki si jih nisi pričakoval. Oseba se sprosti in ti pove nekaj, česar ti prej ni. Pred kratkim je to bil šestdeset ali nekaj več let star možki, močan v svoji vednosti, da jima z ženo uspe živeti tudi po smrti dvajsetletnega sina zaradi levkemije. "Bolečina te ne zapusti nikoli, ne mine dan, ko ne pomisliš nanj, a v letih se je ta spomin v nečem spremenil. Danes vem, da sem sinu zdaj veliko bližji, kot takrat, ko je bil še živ". Presunejo me besede ob izključenem mikrofonu. "Ne, o Davidu, o njegovi smrti, o življenju po tej smrti, o današnjem doživljanju tega, kar se nama je z ženo dogodilo, mi ni težko govoriti. Verjetno to tudi potrebujem. Težko pa je bilo številnim prijateljem, ki niso vedeli, kaj naj rečejo, ko se je to pripetilo. In niso rekli ničesar. Več prijateljev se je preprosto na vrat na nos oddaljilo, a ne krivim jih. Verjetno je vse skupaj tako težko, da si lahko predstavljam njihovo veliko zadrego oz. občutek nemoči. Nekateri so se po več letih tudi vrnili in mi ta moreči občutek nemoči tudi izpovedali". Ob teh besedah si ne morem kaj, da bi se ne zamislila. Večkrat se moramo spopadati z nečim, česar ne znamo obvladati. V družbi obstajajo še vedno tabu teme, ki strašijo človeka, ker mu ne uspe jih doumeti. Ena takih tem je gotovo samomor. Žal je vedno obstajal; verjetno je vedno obstajal tudi tisti občutek nemoči, ko ti ne

uspe svojcem nesrečneža, ki se je za ta korak odločil, izustiti absolutno ničesar. Žal pa je vedno obstajala tudi tista nemoč soočanja s tem dejanjem in so zato svojci doživljali situacije, ko so se ljudje delali, kot da se ni nič zgodilo. Nobene omembe, nobene besede, nezmožnost soočanja s tem, kar življenje tudi je: nedoumljivo in strašno. Pred kratkim mi je dekle, ki je nisem videla kakih dvajset let, izpovedala, da se je povsem oddaljila od rodnega kraja po tragični odločitvi očeta, da sam prekine

svojo zemeljsko hojo. Začutila je hladen zid soseščine, pogleda, ki so se ji zarezali v dušo, takoj zamolčane stavke, ko je prihajala v kako skupino. In se je odločila, da gre stran. Večkrat smo ljudje tako ne-bogljivi v svojem soočanju z življenjem. Pol-

nimo si usta s temi ali z onimi besedami, raznimi "če-ji" in "ko-ji", potem pa se ob takih trenutkih zapremo kot školjke, mislimo, da lahko enostavno ne spregovorimo o nečem, in se delamo, kot da ni bilo nič, kot da se ni v dušo nekaj zarezalo. In ko mi to dekle tako spregovori, ko mi ta šestdeset ali več let stari možki takole spregovori, v tistih trenutkih vedno znova doumevam, da smo v neki stalni življenjski učilnici in je vsak korak, vsaka beseda, vsaka gesta dejansko šola spoznavanja samega sebe in odnosa, ki ga lahko vzpostavimo z drugim. Tudi preko spoznanja, kako smo včasih nezmožni soočanja z nečim nedoumljivim.

Komentar

O strahu

"Če zabrundam jaz, se tresne ves gozd", pravi medved. "Če zarjovem jaz, se porazgubi cela džungla", reče lev. "Če pa kihnem jaz, se ustraši cel svet", do-da kokoš. Dovtip mi je povedal sin, ki je star devet let, a kljub temu doživlja na lastni koži vse debate in razprave sveta odraslih, od ptičje gripe pa do političnih debat. V njegovem svetu se poleg tradicionalnih strahov iz pravljič pojavljajo tudi novi strahovi, ki jih mediji postavljamo od časa do časa v prvi plan. V petek 17.3. je nemški tisk objavil anketo nemškega statističnega urada, da bo nemški narod, če se bo sedanji trend natalitete nadaljeval, izginil v slabih dvanajstih generacijah, to je reči in piši leta 2300.

V minulem letu se je v Nemčiji rodilo 676.000 otrok, pa še ti ni-

so povsem "čistokrvni" Germani, saj časopisje pristavlja, da je v Nemčiji veliko tujcev in nataliteta pri lednjih je višja.

Nemški strah (ali bolje rečeno prastrah) pa je postal splošnoevropski. Avstrijski dnevnik Die Presse je za uvodnik sobotne številke izbral naslov Zakaj Evropejci izumirajo. V njem lahko breme, da se z upadom natalitete baje pogovarjajo tudi znotraj Evropske komisije ter da bo ta tema na vrhu agende novega evropskega vrha. Super! Če se Evropa ukvarja z vprašanjem "krvi" (po nemško Blut), se pri nas žal ukvarjamo tudi še vedno z drugim segmentom klasične nemške definicije identitete, to je s teritorijem (po nemško Boden). Iz Rima je ponovno prišla hladna prha, saj vlada ni odobrila predloga o teritoriju, kjer naj bi se izvajala zakonska zaščita slovenske narodne manjšine v Italiji. In to pet let po odobritvi zakona, na katerega smo čakali od leta 1954 dalje.

PR

Nogometašem SAK je s tem golom uspelo končno priti do prve prvenstvene zmage. Z rezultatom 2:1 so na domačem igrišču s prepričljivo igro zlasti novih igralcev dokazali, da bo pomladanski del prvenstva za SAK novo poglavje. V naslednjem kolu bodo ponovno igrali na domačem igrišču, in sicer proti ekipi St. Andrá, v kateri igra brat Interjevega napadalca Martinsa.

Miro Kocjan

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. aprila, ob 14. uri.

Zahteva za sklic izrednega kongresa stranke Nova Slovenija

Oslabljen LDS največji nasprotnik vlade

V Sloveniji se je večina zavezancev v prejšnjih dneh nemara bolj ukvarjala z izpolnjevanjem obrazcev za odmero dohodnine za leto 2005 kot pa s političnimi in drugimi dogodki v državi in na tujem. Vseh davčnih zavezancev je okoli milijon 100 tisoč, postopek prijave dohodkov pa je bil zelo zapleten, kot to določa nov zakon o dohodnini. Marsikdo obrazca ni znal sam izpolniti ter je moral poiskati pomoč davčnih strokovnjakov oz. finančnih izvedencev. Finančni minister dr. Andrej Bajuk napoveduje, da bodo celoten davčni sistem v Sloveniji letos poenostavili, kar naj bi bilo tudi del gospodarskih in družbenih reform, ki jih izvaja vlada. Bistvena ob tem pa je napoved, da bo oblast davke znižala, posebej in najbolj dajavte od plač.

Kar zadeva splošno politično, gospodarske in družbene teme, se nadaljuje soočanje med vladno koalicijo in strankami v opoziciji. Pri tem vladi, zlasti pa njenemu predsedniku Janezu Janši, najbolj nasprotuje LDS, stranka, ki jo sicer slabijo notranji spori in nasprotja. Predsednik največje opozicijske stranke, Jelko Kacin, je sporočil, da LDS ne bo sodelovala v Partnerstvu za razvoj, skupnem projektu slovenske politike za uresničevanje gospodarske in socialnih reform. "Mi bomo z vlado, njenim programom in politiko razpravljali samo v parlamentu", je bil odrezav Jelko Kacin. Državni zbor je začel ali pa nadaljeval obravnavo nekaterih važnih zakonov,

tako npr. tudi dopolnilo zakona o medijih. Z njim bi zagotovili večjo demokratizacijo in politično pluralnost sredstev javnega obveščanja, pa tudi pravico do popravka osebam ali ustanovam, ki bi jih mediji s svojim pisanjem oz. poročanjem prizadeli. Država naj bi v prihodnje med medije, ki bi se nahajali v finančni krizi, razdelila vsako leto milijardo tolarjev pomoči. V sredstvih obveščanja naj bi skladno s popravkom zakona tudi prepovedali ali pa vsaj bistveno omejili objavljane pornografskih prispevkov oz. vsebin. Državni statistični urad je objavil nove podatke o javnih financah, ki kažejo, da se letošnji javni primanjkljaj znižuje, kar je velikega pomena za oblikovanje meril

npr. v Slovenski Istri in v Trstu, zmedena. Predstavniki slovenskega zunanjega ministra je na tematski konferenci o načrtovanih plinskih terminalih, ki je bila 30. marca v Kopru, dejal, "da se po informacijah, s katerimi razpolagajo na zunanjem

pa predstavlja Slovenijo tudi v organih Evropske zveze. Na področju mednarodnih odnosov je aktualno sporočilo zunanjega ministra

dr. Dimitrija Rupla, da bo vlada objavila poseben dokument, tako imenovano Belo knjigo o odnosih s Hrvaško. V odnosih z Italijo pa nastaja nov zaplet, ki ima predvsem ekološke razsežnosti. Gre za plinska terminala, ki bi ju zgradili v Tržaškem zalivu in na kopnem v Žavljah. Projekta sta vzbudila zaskrbljenost, pomisleke in proteste naravovarstvenih organizacij in društev, civilne družbe in tudi strokovnjakov iz Slovenije in tudi Italije. Pri tem pa še ni jasno, ali o terminalih zgolj razmišljajo ali pa se na gradnjo še pripravljajo. Politiki o tem dajajo izjave, ki si nasprotujejo, zaradi česar je javnost,

ministrstvu, v Italiji še sploh ni začel noben postopek za oceno vplivov plinskih terminalov na okolje v Tržaškem zalivu. Strokovna razprava o morebitnih vplivih bo potrebna, vendar pa Slovenija še ni dobila dokumentacije o obeh projektih. Zaradi tega ne morejo posredovati." V Sloveniji zahtevajo, da je treba v razpravo vključiti vse, ki bi jih morebitna terminala prizadela. To pa je zlasti Slovenija.

Predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Riccardo Illy je med nedavnim srečanjem takšna zagotovila tudi dal slovenskemu zunanjemu ministru dr. Dimitriju Ruplu. **Študentska organizacija Slovenije grozi z množičnimi demonstracijami**

Politične stranke stopnjujejo priprave na lokalne volitve, ki bodo jeseni. Član sveta stranke Nova Slovenija in župan Dolenjskih Toplic, Franc Vovk, je na območne in občinske odbore naslovil pobudo za sklic izrednega kongresa te stranke, na katerem bi spremenili tudi njeno ime. Vzroke za sklic išče v tem, da stranka pod vodstvom dr. Andreja Bajuka domnevno ni spremenila načina vodenja, kar so zahtevali na zadnjem kongresu. Predsednik dr. Bajuk se na pobudo še ni odzval. Študentska organizacija Slovenije je objavila seznam študentskih zahtev, ki so ga poslali tudi predsedniku vlade Janezu Janši. V trinajstih točkah so objavili skupaj štiri-deset zahtev, ki bi jih morala vlada rešiti v naslednjem mesecu. Predsednik študentske organizacije Slovenije, sicer politično zelo dejaven Miha Ulčar, je zagrozil, da bo v primeru, da vlada ne bo izpolnila omenjenih zahtev, študente pozval k množičnim demonstracijam. Študentska organizacija Slovenije skupaj z dijaško organizacijo Slovenije šteje preko 200 tisoč članov. Vseh študentov v Sloveniji pa je zdaj okoli 110.000.

Marijan Drobež

Kratke

Križev pot po piranskih cerkvah

Društvo "Prijatelji zakladov sv. Jurija" in župnija Piran vabita na odprtje razstave akademske kiparke Alenke Vicolje v nedeljo, 9. aprila 2006, ob 17. uri. Odprtje razstave bo v župnijski cerkvi sv. Jurija v Piranu. Avtorico in njeno delo bo predstavil umetnostni kritik Jože Hudeček. Odprtje razstave bo popestrila lokalna skupina Krila pod umetniškim vodstvom Mojce Lorber. Postavitve likovnih del Križevega pota akademske kiparke Alenke Vicolje bo v naslednjih piranskih cerkvah: v župnijski cerkvi sv. Jurija, v cerkvi sv. Štefana, v cerkvi sv. Petra, v cerkvi Marije Tolažnice, v cerkvi Marije Snežne, v cerkvi sv. Frančiška. Križev pot si lahko ogledate od nedelje, 9. aprila, do nedelje, 23. aprila 2006, vsak dan od 10. do 19. ure.

Sredi julija sto let Bohinjske proge

V Slovenskih železnicah in lokalnih skupnostih med Jesenicami in Novo Gorico se pripravljajo na proslavljanje stote obletnice dprtja t.i. bohinjske oz. bohinjsko-goriške železniške proge. Slovesnosti bodo sredi meseca julija, natanko sto let po omenjenem dogodku. Naj spomnimo, da je proga med Jesenicami in Novo Gorico ter Trstom končni odsek 717 km dolge proge med Češko in Trstom, imenovana Transalpina. Ob omenjeni častitljivi obletnici bo 15. julija v Novi Gorici slovesnost, ki se ji bodo pridružile prireditve ob vsej prog. Prirediteljske bodo lokalne skupnosti, to je občine na območju med Jesenicami in Novo Gorico. Svoj prispevek bo dalo tudi Društvo za ohranitev bohinjske proge, ki deluje v Novi Gorici. Imenovan je častni organizacijski odbor, ki ga vodi predsednik slovenske vlade Janez Janša, ki bo tudi slavnostni govornik na julijski prireditvi. Poleg osrednje slovesnosti, ki bo 15. julija ob 18. uri na prostoru pred novogoriško železniško postajo, se bo zvrstilo več manjših prireditev na železniških postajah vzdolž bohinjske oz. bohinjsko-goriške proge.

Na proslavo v Novo Gorico se bo z muzejskim vlakom pripeljalo 350 gostov iz Slovenije, Avstrije in Italije. V sodelovanju z železniškim gospodarstvom Slovenije bodo dotlej obnovili nekatere železniške postaje vzdolž proge, po kateri je že dolgo obdobje majhen potniški in blagovni (tovorni) promet. Krajevna skupnost v Solkanu pripravlja ureditev oz. preselitev tamkajšnje železniške postaje, v program praznovanja pa bodo vključili tudi znameniti kamniti most čez reko Sočo, ki je bil tudi zgrajen pred sto leti.

Tudi v Brdih dom za starejše občane

V Brdih že več let obravnavajo potrebo in nujnost zgraditve doma za starejše občane, ki jih je tudi na tem območju čedalje več. Gre po večini za stare in onemogle ljudi, ki so vse svoje moči v življenju namenili delu v vinogradih, sadovnjakih in sploh na zemlji, ki je v Brdih zelo upoštevana in cenjena vrednota.

Foto: DPD

Zdaj je odločeno, da bodo Dom za starejše občane v Brdih zgradili v vasi Podsobotin. Z deli bodo pričeli še letos. V njem bo prostora za 80 do 90 oskrbovancev, projekt pa bo pomagal izvajati tudi Dom upokoencev iz Nove Gorice.

V državnem zboru kmalu obravnava predloga zakona o verski svobodi

Državni zbor bo kmalu pričel obravnavo predloga zakona o verski svobodi v Sloveniji, ki ga je v postopek poslala vlada. Zapisala je, "da praksa na področju verske svobode in verskih skupnosti v obdobju po sprejetju ustave nove samostojne in neodvisne države Slovenije kaže velike pomanjkljivosti ureditve. Gre za eno temeljnih človekovih pravic, ki jih priznava ne samo Ustava, ampak tudi številne mednarodne pogodbe in deklaracije o človekovih pravicah, ki zavezujejo Slovenijo. Zaradi tega je nujno, da v skladu z uveljavljenimi merili in standardi v državi na ravni zakona ustrezno uredijo način uresničevanja verske svobode in vprašanja, povezana s svobodnim delovanjem verskih skupnosti. K ureditvi nekaterih konkretnih vprašanj se je Slovenija januarja 2004 dodatno zavezala z ratifikacijo Sporazuma med Svetim sedežem in Slovenijo. Predlog zakona o verski svobodi natančno določa tudi postopek za registracijo cerkva oz. drugih verskih skupnosti, ki sicer zanje ni obvezen, je pa predpogoj za priznavanje finančnih in drugih pravic. Omenjamo, da se posamezna Cerkev ali druga verska skupnost v Sloveniji lahko registrira, če jo registrira vsaj sto polnoletnih članov, državljanov oz. stalnih prebivalcev Slovenije, ki določijo svoje organe upravljanja in zastopanja ter izkažejo svojo prisotnost v Sloveniji v obdobju preteklih desetih let.

Pri Uradu vlade za verske skupnosti je sedaj prijavljenih štirideset verskih skupnosti, ki so prijavile svoje delovanje in s tem pridobile pravni značaj. Vrstni red je bil sestavljen glede na čas vpisa. Na prvem mestu je Rimskokatoliška cerkev, ki se je v omenjeni seznam prijavila leta 1976. Zadnja, to je štirideseta verska skupnost, ki se je prijavila leta 2004, je Reformirana evangelijska cerkev, s sedežem v Ljubljani - Polju.

SNG Nova Gorica

Spored predstav v aprilu

Muhasti april se je v SNG Nova Gorica začel z mračnim prizvokom ob komični tragediji Doktor Faust angleškega avtorja Christopherja Marlowa v režiji Diega de Bree, ki so jo, po premieri v marcu, za abonma Sobota odigrali domači umetniki z dvema gostoma, v soboto, 1. 4. Delo bo na matičnem odru tudi v četrtek, 13. t.m., v petek, 14., ko bo matineja za dijake, in v soboto, 15., ob 20.30. V sredo, 5., se bodo gledalci lahko pozabavali ob nostalgčni groteskni farsii Radoslava Zlatana Dorića Kako smo ljubili tovariša Tita v režiji Marjana Bevka, ki bo na ogled še v četrtek, 6., in v soboto, 8., ob 20.30. Najpomembnejši dogodek v tem mesecu bo gotovo zadnja premiera v letošnji sezoni, tokrat spet v Kotu, na prizorišču pod odrom. Pod naslovom Kabaret male fantastike bodo v režiji Primoža Beblerja igralci Miha Nemeč, Alida Bevk, Iztok Mlakar, Mira Lampe-Vujičić in Ana Facchini uprizorili tri enodejanke, dve Davida Ivesa, in sicer Davno te-

ga, daleč stran in Univerzalni jezik, v prevodu Srečka Fišerja, ter Boruta Gombača Nova notranjost. Premierna izvedba za abonma Premiera I bo v četrtek, 20. t.m., ob 19.00, za abonma Premiera II pa isti dan ob 21.00. Ponovitvi bosta v soboto, 22., ob 19.00 za abonma Sobota (prva polovica) in ob 21.00 za abonma Sobota (druga polovica). Poleg predstav za odrasle bodo tudi v tem mesecu na novogoriškem odru predstave za mladino in najmlajše gledalce. V soboto, 1., ob 10., 11., in 16. uri so se za abonente Malega in Velikega Polžka veselo podili po odru Volk in kozlički; igrice so v režiji Emila Aberška odigrali člani Gledališča na vrvcu Nova Gorica. V torek, 4., je otroke nežno nagovorilo Modro piščke Maje Aduše Vidmar v koprodukciji igri SNG Nova Gorica-Gledališča Koper v režiji Katje Pegan. V soboto, 29., ob 11.00 bodo igralci AMO SNG Nova Gorica in Gledališča na vrvcu Nova

Gorica izvajali delo Nike Melink Glasbene miške sprahujejo. Abonenti Nedeljskih gledaliških srečanj so si v nedeljo, 2., ogledali glasbeno farso Ne imejte me za norca v izvedbi AMO SNG Nova Gorica in režiji E. Aberška. Predstava bo na sporedu tudi v soboto, 29. t.m., ob 18.00. V torek, 25. t.m., ob 11.00 bo za

šolsko mladino na odru SNG spet zaživel svojski musical Alica A. Anecchina, R. de Caccattya in J. Kice v režiji Janusza Kice.

Tudi ta mesec bo ansambel SNG

odšel v goste. Otroška predstava Modro piščke bo v torek, 11., in v sredo, 12., ob 10.00 v Gledališču Koper, v soboto, 22., ob 17.00 v Lutkovnem gledališču Ljubljana, v sredo, 26., ob 9.30 pa v Piranu. V torek, 18., ob 20.00 bodo v SNG Drama Ljubljana novogoriški igralci odigrali dramo Davida Raba Tisti, ki jih reka ne spusti v režiji Mateje Koležnik. Predstava R. Z. Dorića Kako smo ljubili tovariša Tita bo isti dan ob 20.00 gostovala v Tolminu, v torek, 25., ob 19. uri v Radečah, v sredo, 26., ob 19.30 pa v Zagorju. Novogoriški gledališki ansambel bo gostoval v SNG Drama Ljubljana tudi v sredo, 19., ko bo ob 19.30 uprizoril dramo C. Marlowa Doktor Faust, in v petek, 21., ob 19.30, ko se bo predstavil z musicalom Alica. Za maj vodstvo SNG Nova Gorica napoveduje dve prestižni gostovanji: Zagrebškega gledališča mladih (ZKM), Hrvaška, z delom Leva N. Tolstoja - Vasilija Senina Ana Karenina in Gledališča Vere F. Komisarževske iz St. Peterburga, Rusija, z rock opero Baal Bertolta Brechta - Aleksandra Morfova.

JK

JE PODPIS,
PA TUDI VELIKO VEČ.

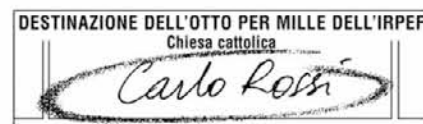
PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.
TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
SE NE BO USPOKOJILA.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

www.8xmille.it

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Na obrazcu naj v za to določenem okvirčku dvakrat podpišejo: v okencu Chiesa Cattolica in na dnu obrazca, v okencu "Firma". Nato naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko s pripisom "Scelta per la destinazione dell'8xmille dell'Irpef - Anno 2005". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki. Informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na brezplačni telefonski številki 800.348.348.

Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

LETOS SO PRISPEVKU OSEM OD TISOČ POSKUSNO DODALI PET OD TISOČ. DAVKOPLAČEVALEC LAHKO PODPIŠE ZA OSEM OD TISOČ IN TUDI ZA PET OD TISOČ, V KOLIKOR PRVI NE IZKIJUČUJE DRUGEGA. NOBEDEN OD DVEH NIČ NE STANE DAVKOPLAČEVALCA.

IZ MOJE KUHINJE

Drage Avguštine!

V soboto popoldne sem likala. Med avtomatičnimi gibi je misel zaplavala k vam, ki prebirate te zgodbe. Pogovor z vami sem nadaljevala v nedeljo dopoldne, medtem ko sem pospravljala po hiši in mi je bilo prav lepo. Ljubi L je šel na tekaško tekmo, tako kot vsako nedeljo, hčerka pa je že pred meseci zaradi študija odletela iz domačega gnezda. Po enem mesecu, odkar se oglašam v tem kotičku, sem začutila potrebo, da spregovorim malo drugače. Namesto računalnika sem izbrala navaden list papirja, kot da bi tako moje pisanje dišalo bolj življenjsko. Imenovala sem vas Avguštine, kot sem imenovala sebe, pa čeprav je to ime, (saj ste razumele, - i), izmišljeno. V tem obdobju, ko sem razpršila zimске duševne meglice, sem zahrepenela po svežini in veselju. Na misel mi je prišla nerodna Avguština iz otroške literature, pa sem si za nekaj časa izbrala njeno ime. Lahko bi bila katerakoli izmed vas, pravzaprav sem ena izmed vas, ženska, ki je poročena, ima hčer, hodi v službo, skrbi za

dom, ženska, ki je skrbela za bolj ne starše, jih pospremila k zadnjemu počitku in začutila praznino odhajanja. ženska, ki opazuje, razmišlja, se jezi, se bori in sprejema izzive življenja, predvsem pa živi življenje. Tako kakor mnoge izmed vas, drage Avguštine, Alenke, Marije, Ivane, Tatjane...

Sodim v generacijo, ki je doživela tako velike spremembe, kot jih je malokatera generacija prej. Spominjam se prvega hladilnika v našem domu, pralnega stroja, televizije, telefona, potem so prišli računalniki, zgoščeneke, mobilni telefoni, upravljalci na daljino. Mnogih strojev, ki so danes na prodaj, sploh ne poznam in ne vem, čemu služijo. To so epohalne spremembe spremembe, ki so predručile svet in naše mesto v njem. Za svoje zgodbe pa sem načrtno izbrala prostor, ki se zdi manj ugleden, to je kuhinja. Kuhinja je zame metafora za tisto prostorsko jedro, v katerega se stekajo dnevne izkušnje družine, kjer se z vsakodnevnim obredom zadošča eni osnovnih bioloških

potreb, prehranjevanju, kuhinja je delavnica, kjer se stotletja in tisočletja sprošča fantazija žensk, vedno več pa tudi moških, to je prostor druženja in človeške topline. Kuhinja kot skupek čustev, izkušenj, poskusov, doživetij in

načrtov. Vse to je zame kuhinja in v njej se kot ženska prav dobro počutim. Bila so leta, ko smo hodile na ulice zahtevati pravico do službe, do svoje svobode in spolnosti, do svojega mesta v družbi in politiki. Te pravice smo potem delno tudi dosegle. A bili so tudi časi (za mnoge so še), ko ni bilo "napredno", če smo govorile o plenih, posodi, receptih in kuhanju marmelade. Spominjam se kolumne v reviji Ona, ki jo je Vesna Godina, angažirana intelektualka, namenila ženskam, ki tratijo svoj čas in energijo za peko potic, namesto da bi se posvetile čemu koristnejšemu. Odgovori bralk so bili, seveda,

nadvse ogorčeni. Ali smo tako postale bolj emancipirane, bolj enakopravne z moškimi, bolj srečne? Zdi se mi, da ne. Ravno zato se ne bom nikoli odpovedala svoji ženskosti, ki pomeni toliko stvari: prispevati k bilanci družine, verjeti v svojo ustvarjalno moč, ljubiti svoje telo, biti hči, mati in žena, biti prijateljica in svetovalka, biti aktiven član družbe. Bojim se časov, ko ne bo več donosno pripravljati hrano doma, ker jo bo lažje kupiti že pripravljeno: lepo, barvano, raznovrstno, plastično in brezokusno, anonimno in globalno. Hrana je vendar kultura, v njej je shranjen vonj neke zemlje, v njej se odraža dolgoletno znanje ljudi, nanjo so vezani običaji in zgodovina. Zato bom še naprej kuhala, kajti v vsakem krožniku, ki ga postavim na mizo, je ljubezen mojih rok, skrb za zdravje meni dragih oseb in želja, da bi nahranila tudi dušo, ne samo želodec.

Ko se bo danes moj ljubi L vrnil s tekme, bova imela preprosto, jaz mu pravim "športno" kosilo: "stakviž" na belo in skledo mešane solate. V torek, ko bom imela goste, pa bom pripravila kaj bogatejšega, sredozemski namaz, hobotnico v solati in mrežni kolač. A to bo že druga zgodba. Avguština

Matematično tekmovanje Coppa Aurea Leteče peči spet uspešne

Tudi letos je na tržaški univerzi potekalo skupinsko matematično tekmovanje Coppa Aurea, ki ga je organizirala Univerza v sodelovanju z odborom Progetto Olimpiadi. Pri prvem razpisu, ki je potekal lani v istem obdobju, je sodelovalo devet šol, ki so skupno predstavile 15 ekip. Tokrat pa se je število udeležencev znatno povečalo: kar 15 višjih šol iz Italije, Slovenije in Hrvaške, porazdeljenih v 21 skupinah. Vsako izmed teh je sestavljalo sedem članov vključno s kapetanom in štafeto, ki je skrbel za oddajo listkov z odgovori.

Nekaj mesecev pred tekmovanjem so se dijaki udeležili treh srečanj oz. simulacij, na katerih so običajno eno uro posvečali reševanju nalog po skupinah, nato je sledila razlaga pri tabli.

V petek, 24. marca, pa so se višješolci preizkusili pri reševanju 24 uporabnih vaj iz algebre, geometrije in delno tudi fizike, ki so bile glede na težavnost različno točkovane. Iz minute v minuto so te vrednosti dalje naraščale in se ustavile šele tedaj, ko je kaka ekipa oddala pravilno rešitev. V

slučaju neustreznega odgovora so sedmici odbili najmanj 10 točk. Vsem mladim matematikom sta bili na razpolago dve na steno projicirani tabeli, ki jih je računalnik stalno dopolnjeval z novimi rezultati in rang lestvico. Čas stodvajsetih minut se je kmalu iztekel, posebno zaradi dolgih ročnih računov, katerikoli pripomoček je bil namreč prepovedan. Nazadnje je pokal odnesla ekipa Polvere iz tržaškega znanstvenega liceja Oberdan (1872 točk), sledili so Le radici squadrate iz šole Marconi-Conegliano (1791), Un anno di transizione - ISIS Vittorio Veneto (1291), 17 del Leone - Leonardo da Vinci, Treviso (1235), Pi greco Vendicatore - Galilei, Trst (1080), e*x = insuperabili - IIS Montebelluna (1014), Arance Verdi - Oberdan, Trst (1009), Caldaie Volanti - klasični licej Primož Trubar iz Gorice (984), Duplex - ISIS Vittorio Ve-

neto (882), Gorizia LS1, goriški znanstveni licej Duca degli Abruzzi (881), Pietas Julia - SMS Dante, Pula (870), Ulisse - tržaški

Nautico, Trst (220). Goriško ekipo klasičnega liceja Trubar so sestavljali Elija Princic (kapetan), David Sanzin (štafeta),

Simon Gergolet, Marta Lombardi, Juri Klanjšček, Albert Voncina in Matej Dornik. Profesor Ivan Bratina, ki je sedmico pripravil v popoldanskih urah, je z izidom tekmovanja precej zadovoljen, saj: »Dokazali smo, da tudi na klasičnem liceju obvladamo nekaj matematike in slovenski učni jezik sploh ne predstavlja težave pri soočanju z italijanskimi teksti.«

Po mnenju dijakov so bile naloge precej težke in dolge: samo besedilo je obsegalo povprečno petnajst vrstic in kljub temu so se včasih pojavile nejasnosti. Na splošno pa je bilo tekmovanje zelo zabavno izkušnja, čeprav utrudljiva. Letošnja uvrstitev je našim višješolcem podarila še večje upanje za nadaljnje uspehe, želimo jim še srečnejšo bodočnost!

Marta Lombardi

klasični licej Petrarca (787), Riso Adriatico - Collegio Mondo Unito, Trst (764), Gorizia LS2, goriški znanstveni licej (750), Phi Numero di Oro - Galilei, Trst (661), Gli Sghembi - SSI Rovinj (539), Green Peace - SMS da Vinci, Buje (526), No ci sono - Gimnazija Koper (490), Laser - Nautico, Trst (400), Diomedea - tržaški klasični licej Petrarca (307) in Optimist -

hipertekst04.doc

Moj PC ljubi kmete...

Poklicni igralci šaha zelo radi deskajo po internetu, in to prav zaradi "poklicne dolžnosti". Svetovni splet je namreč najpopolnejša šahovska enciklopedija. Brskanje po slednjem je na razpolago primerno orodje! Pa pojdemo po vrsti. Podatki o najnovejši otvoritvi našega naslednjega nasprotnika je mogoče do podrobnosti analizirati na podlagi podatkovnih baz. Spletna stran The week in chess (<http://www.chesscenter.com/twic/twicp.html>) ponuja tedensko prav tisto, kar obljublja, in sicer pregled šahovskega dogajanja minulega tedna. Ljubiteljski igralski šaha bodo sicer zaman iskali tekme soseda, s katerim šahirajo ob vikendih, zato pa se jim bodo na računalniškem ekranu pojavile mojstrovine šahovske

Ob komercialnih je na voljo tudi za šahiste kar nekaj brezplačnih programov. Program Sigma Chess lite je pravi pojem za šahovske ljubitelje, ki uporabljajo Machintosh računalnik. Za slednjega je na razpolago sicer manj šahovskih programov kot za PC, sicer pa na spletni strani (<http://www.salasnet.com/chess>) lahko poleg omenjenega programa dobite še nekaj zanimivih šahovskih datotek, program Jose (<http://chess.sourceforge.net>) pa bo vaš PC spremenil v šahista in urejevalca vaše podatkovne baze otvoritev. Za učenje slednjih pa je poskrbel nemški šahist in računalnikar Matthias Schmahl s programom H.O.R.S.T. (Heuristic Opening Repertoire Specialist & Trainer - dobite pa ga na <http://www.project->

elite. S pomočjo šahovskih programov je mogoče spremeniti naš računalniški ekran v pravo tridimenzionalno šahovnico, na kateri se bodo figure pomikale kot za stavo! Poleg tega pa marsikateri program omogoča tudi razumevanje posameznih potez s pomočjo računalniške analize slednje. Take programe proizvaja nemško podjetje Chessbase, ki na svojih nemških (www.chessbase.de) in angleških (www.chessbase.com) straneh ponuja veliko informacij s šahovskega sveta in orjaško spletno bazo podatkov. Slovenske verzije najbolj razširjenih programov Chessbase prodaja podjetje Tekos (www.tekos.si).

it.de/horst/index.htm). Program lahko sicer poskusite brezplačno za 30 dni. Splet je tudi (virtualni) kraj, kjer lahko ob najbolj nemogoči uri najdeš koga, ki bi s tabo pokramljal in igral partijo šaha. Najuglednejši spletni klub je Internet chess club (www.chessclub.com), kjer poleg kroničnih amaterjev igra tudi lepo število velemojstrov. Članstvo v društvu mdr. omogoča, da vas preko spleta in ustreznega plačila poučuje, recimo, velemojster iz oddaljene Gruzije, ki ga boste morda srečali na šahovski olimpijadi, ki bo letos v Turinu (<http://www.chessolympiad-torino2006.org/index.php?page=1>)!

peter.rustia@gmail.com

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Našo deželo bo dosegla severna hladna fronta, za njo bodo začeli dotekati bolj suhi tokovi.

ČETRTEK, 6. aprila 2006:

Dopoldne bo pretežno oblačno z zmernimi padavinami. Vmes bodo tudi posamezne nevihte. Meja sneženja bo v Julijskih Alpah nad okrog 500 m. Na obali in v ravninskem pasu bo pihala zmerna do močna burja. Pozno popoldne se bo vreme od severa postopno izboljšalo. V gorah bo lahko nastala poledica.

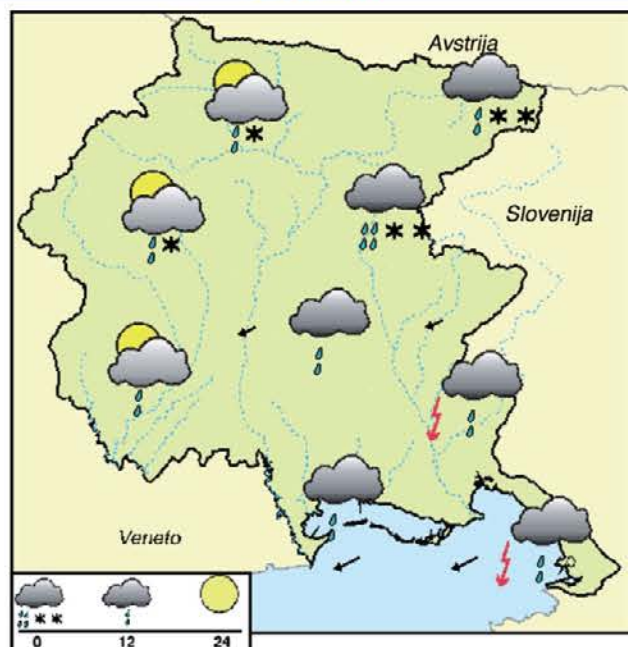
PETEK, 7. aprila 2006:

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno. Na obali bo pihala zmer-na burja. V popoldanskih urah se bo v gorah povečala oblačnost. Ponoči bo v notranjosti razmeroma hladno.

OBETI ZA KONEC TEDNA:

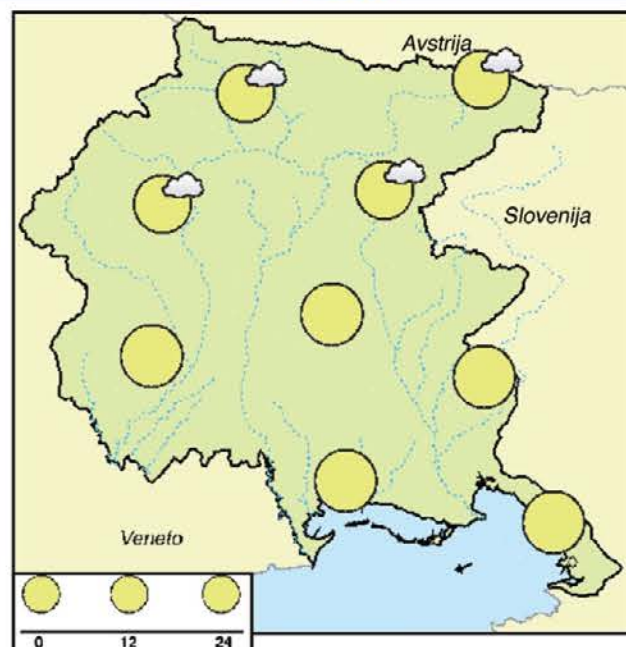
V soboto bo prevladovalo lepo vreme, jutro bo hladno, sredi dneva pa razmeroma toplo.

ČETRTEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	5/8	5/8
Najvišja temperatura (°C)	10/12	10/12
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	1	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-5	

PETEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	0/3	4/7
Najvišja temperatura (°C)	13/15	13/15
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	4	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-3	

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

NAVODILA ZA VOLITVE 2006 9. in 10. APRILA

**VOLI SLOVENSKO,
VOLI TAKO:**

**Draga rojakinja,
dragi rojak!**

**Slovenska skupnost,
edina slovenska stranka
v Italiji, nastopa
na volitvah**

**9. in 10. aprila
pod znakom**

Marjetice oz. Oljke.

Naše kandidate

**smo dali na vidna mesta
in zanje pričakujemo
TVOJO podporo.**

**Vsi potrebujejo TVOJ glas,
da bodo izvoljeni.**

Tudi tokrat je

TVOJ glas lahko

odločilen za uveljavitev

slovenske narodne

skupnosti v Italiji.

Na volišču upoštevaj

naša navodila in

VOLI SLOVENSKO!

**Tvoj deželni svetovalec
dr. Mirko Špacapan**

za SENAT - Naš kandidat je Hadrijan Corsi

Prekrižaj simbol!

NE PIŠI preferenc!

za POSLANSKO ZBORNICO

Prekrižaj simbol!

NE PIŠI preferenc!

za GORIŠKO POKRAJINO

V OKROŽJU GORICA 6
(ŠTANDREŽ - ROJCE - ULICA FATEBENEFRAELLI)

Prekrižaj simbol!

Brescia

Ime je že natisnako na volilnici.

za TRŽAŠKO POKRAJINO

Prekrižaj simbol!

Ime je že natisnako na volilnici.
Torej NE PIŠI preference!

- › Predsedniški kandidat **Maria Bassa Poropat**
- › Naš kandidat v okrožju Nabrežina 1 je **Peter Močnik**
- › Naš kandidat v okrožju Repentabor - Zgonik je **Zoran Sosič**

za OBČINO MILJE

Prekrižaj simbol!

Šavron

Obvezno pripiši priimek
Šavron!

- › Naš kandidat je **Danilo Šavron**

za OBČINO TRŽIČ

Prekrižaj simbol!

Petkovšek

Obvezno pripiši priimek
Petkovšek!

- › Naš kandidat je **Ivo Petkovšek**

za RAJONSKE SVETE OBČINE TRST

Prekrižaj simbol!

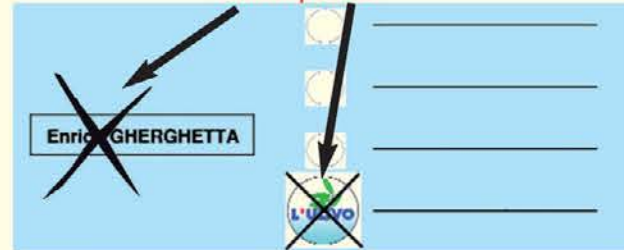

Priimek

Obvezno pripiši priimek
slovenskega kandidata!

V DRUGIH OKROŽJIH

Prekrižaj ime predsedniškega kandidata ali simbol Oljke
Tako ali pa tako

za TRŽAŠKO OBČINO

Prekrižaj simbol!

Švab

Obvezno pripiši priimek
Švab!

- › Županski kandidat **Ettore Rosato**
- › Naš kandidat je **Igor Švab**

za OBČINO RONKE

Prekrižaj simbol!

Lapanja

Obvezno pripiši priimek
Lapanja!

- › Naš kandidat je **Dušan Lapanja**

za POKRAJINO VIDEM

Prekrižaj simbol!

Ime je že natisnako na volilnici.
Torej NE PIŠI preference!

Slovenska skupnost podpira kandidata leve sredine
za predsednika pokrajine **Giancarla Tonuttija**.
Slovenski kandidat v okrožju Trbiž - Tablja je **Alessandro Oman**.

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sardoč** je:

91013840318